

Sabiq rais məhkəməyə gəlib, şok etiraflar etdi...

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№37 (3328) 1 Oktyabr / 2024-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

**Təhsil işçiləri
Naxçıvandakı
“yeniliyə”
etiraz edir**

Özəl reabilitasiya mərkəzlərinin bağlanılması təklif olunur

Dövlət qurumunun müəmmalı təklifinin arxasında hansı maraqlar dayanır?

**Nəsrullahın öldürülməsi
ABŞ-a nə üçün lazım idi?**

8-9

GÜNÜN NƏBZİ

Layihə

**Ölkədə
qiymətlər
niyə sürətlə
artır?**

Sosioloq Elçin Bayramlı: “Bunun obyektiv və sübyektiv səbəbləri var...”

12

Xəbər

**ADP-dən vasitəçisiz
sülh anlaşması təklifi**

Partiya hakimiyyəti Ermənistanla, başqa ölkələrin müdaxiləsi olmadan, sülh sazişini reallaşdırmağa çağırır

2

Şikayət

**Azərbaycanda
şok olay**

Pensiyasını kəsdilər, dedilər ki, sən 31 il əvvəl ölmüsən...

10

Baxış

**“Ölkənin bütün
demokratları, birləşin!”**

Necə birləşək, kimlə və niyə birləşək? - bax, budur sual!

5

Toplum

**YAP üzvünə “sən
müxalifətçisən” deyib,
tibbi xidmət göstərilmədi**

Vüsal Hübətəzadə: “Xəstəxananın direktoru dedi ki, siz müxalifətsiniz, bura başqa şeyə görə gəlmisiniz”

7

Layihə

**Məktəbdə
psixoloqlar niyə var?**

Gülmar Orucova: “Məktəb psixoloqları işlərini düzgün qursa, uşaqlar arasında bu qədər mübahisə olmaz”

11

Xəbər

**Bayden Paşinyanla
niyə görüşmədi?**

Fərhad Məmmədov: “Erməni diasporu ona dəstəyin əleyhinədir...”

2

“Öncə sərhəddən başlamaq lazımdır...”

Zülfüyyə Bayramova: “Vəzifəsindən, mövqeyindən asılı olmayaraq, narkoticarəti himayə edən hər bir məmur cəzalandırılmalıdır”

“Bildiyiniz kimi, dövlətimiz, Prezidentimiz tərəfindən ölkəmizdə narkomaniyaya və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə başlanılıb. Əslində, bu mübarizə əvvəldən də var idi, sadəcə, indi daha da sərtləşdirilib. Mən belə düşünürəm ki, bu sərtləşdirilmə gənclərimizin xeyrinədir. Amma gəncləri narkomaniyadan uzaqlaşdırmaq üçün mütləq maarifləndirmə aparmalı, sağlam həyatın təbliği olmalıdır”. Bu haqda Stopnarkotik.az-a açıqlamasında tanınmış aparıcı, hüquqşünas Zülfüyyə Bayramova bildirib.

15

Ölkə

Qubada böyük saxtakarlıq

Məhkəmələr qanunu deyil, qanunsuzluğu müdafiə edib

Quba rayonu, Vəlvələ kənd sakini Niyazova Rəhigül Fiyaz qızı “Hürriyyət”in redaksiyasına gələrək, qarşılaşdığı haqsızlıqları dilə gətirib. Qonşusu Balakışiyev Qərib Bayram oğlu ilə aralarında torpaq problemi olan şikayətçi deyir ki, məhkəmələr ədaləti bərpa etmək yerinə, qanunsuz qərar çıxarıblar. Rəhigül Niyazovanın sözlərinə görə, 2000-ci ildə qayını Əliyev Eldar Aydın oğlu ailəsi ilə birlikdə Rusiyaya, oradan isə Qazaxıstana köçüb. Həmin tarixdən Vəlvələ kəndində qayınının və həyat yoldaşı Mahmudova İsmnaz Əhməd qızının mülkiyyətində olan 1,24 ha torpaq sahəsi, özlərinin razılığı əsasında, onun tərəfindən istifadə olunub...

6

Sərbəst

“Ölü qalxıb fəsəli, tort yeməyəcək ki...”

Tural İrfan: “İslamda qəbir üstünə yemək, şirniyyat aparmaq kimi ənənə yoxdur”

Bəzi bölgələrdə və bəzi ölkələrdə qəbir üstünə yemək, şirniyyat, mey və aparıb qoyurlar. Belə ənənə İslam dinində yoxdur. Bu fikirləri Hurriyyet.az saytına açıqlamasında tanınmış ilahiyatçı Tural İrfan söyləyib.

“Bu, İslamdan əvvəlki dinlərdən, əsasən şamanizmdən qalma adətdir. Qəbristanlıqda yemək yemək, namaz qılmaq, oranı dünya işlərinə vasitə qərar vermək dinimizdə doğru sayılır. Qəbristanlıq axirət aləminin bu dünyadakı ibrət yeridir. Adi, sadə və standart məzarlar olmalıdır, təmiz saxlanılmalıdır, vəssalam.

Qəbir daşı qoymaq, hasar çəkmək, təmtəraq ya-

ratmaq hələ qəbir üstündə talvar, günbəz tikmək, qəbir üstünə yemək, meyvə, şirniyyat aparıb düzmək olmaz. Bu, böyük günah və küfrdür. Dini təhrif etmək dindən çıxmaq qədər təhlükəlidir”.

İlahiyyatçı qeyd edir ki, istisna hal kimi ucqar yerlərdə rəhmətə gedən yaxınlarını ziyarətə gedənlər məzar üstünə dən, buğda səpirlər ki, quşlar yesin, sanki alqış etsin, bu da ölünün ruhu üçün xoş olsun:

“Yaxud müəyyən meyvə, şirniyyat qoyurlar ki, yoldan keçən yolçular, miskin adamlar, çobanlar, dərvişlər ehtiyac olsa ondan qidalansınlar, dua etsinlər. Bunu ölü üçün əhsan qismində edirlər. Amma bu da başqa dinlərdən keçmədir. Həmçinin, indiki dövrdə buna ehtiyacı olan yoxdur. Və heç kəs də

qəbristanlıqdan nəse götürüb yeməz. Həmin şirniyyatları orada it-pişik, qurd-quş dağdır, məzarlıq çirklənir. Bir sözlə, bu, doğru adət deyil. Bunu əsasən cahil və dindən uzaq, savadsız adamlar edir. Adicə Fatihə surəsini, kəliməyi-şəhadəti, hətta ölünün üstündə dua etməyi belə bilmirlər, ancaq daşı dəsmalla silib, şəklin üzündən öpüb ağlamağa başlayırlar. Amma İslamda ölü ziyarəti belə olmur. Ən azı əlini qaldırıraq dua edib, rəhmət diləmək lazımdır. İmkan varsa, su çiləmək kifayət edir. Yoxsa hoqqa çıxarmaq, şirniyyat aparmaq, fəsəli bişirmək kimi xurafatlara lüzum yuxdur. Ölü qalxıb fəsəli, tort yeməyəcək ki... Elə bu dünyada əhlini qırıb məhv edən həmin şirniyyatlardakı saxta yağlar, kimyəvi maddələrdir. Biçarə ölümlər bu ye-

rin üstündəki əzabdan canını güclə qurtarır, yerin altında da onlardan əl çəkirlər. Ümumiyyətlə, belə işlər görmək lazım deyil.

Cəmiyyətimiz vəhşi tipdə yaşayır. Qəbirləri hasara alırlar. Bu, daş dövrünün mağara təfəkküründən qalmasıdır. Hərə ölüsünə dağ boyda qara daş qoyur. Sonra da aparıb üstündə meqərə tikir, yemək, şirniyyat qoyur. Bu böyük günahdır və qəbirdə ölüyə işgəncə verməkdir. Ölünün ruhu bu şeylərdən əzab çəkir. Çünki Peyğəmbərdən hədis var, buyurur ki, ölü ona ağlayanlar susana qədər əzab çəkir”.

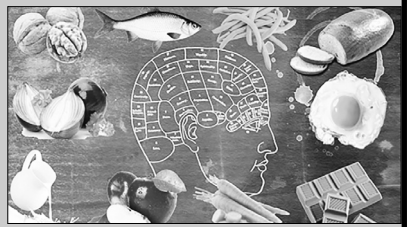
T.İrfan vurğulayır ki, bu cür əməllər mövhumat, xurafat və cəhaletdir: “Dinimiz də düzgün təbliğ edilmir. İrançı mollalar məscidlərə dolub, yalnız siyasi İslamı mənimseyiblər. Şübhəsiz ki, onlar heç bir dini, mənəvi dəyəri düzgün çatdırma bilməzlər. Dinimizi əhaliyə sağlam şəkildə çatdırmaq, xurafatlardan çəkəndirmək üçün irançı olmadıqlarına görə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi tərəfindən təcrid edilmiş, boykot edilmiş sağlamlar, vətənpərvər ilahiyatçıların təbliğatına, dini dəyərləri normal şəkildə maarifləndirməsinə şərait yaradılmalıdır”

Aynurə İSMAYIL

Əyləncə səhifəsi

Yaddaşı gücləndirən qidalar, bitkilər...

Son vaxtlar yaddaşından gileyli olan çoxdur. Amma bunu bəzi qidaları qəbul etməklə aradan qaldırmaq olar. Yaddaşınızın möhkəmliyi sağlam

beyindən aslıdır. Məhz buna görə də hər dəfə süfrəyə oturanda mütləq gərək qəbul etdiyiniz qidaya fikir versin. Nəyin yeməyini bilməklə yaddaşınız bərpa olunur.

Yeməyə başlayanda həmişə süfrəmizdə su olur. Bu, çox yaxşı əlamətdir. Bildiyimiz kimi, su qanda, sümükdə və beyində optimal nəm səviyyəsini saxlamağa ən dəyərli qida vasitəsidir. Odur ki, lazımı miqdarda su içmək beynin normal fəaliyyətinə yaxşı kömək edir.

Yeməyində balığa üstünlük verənlər yaddaşı möhkəm olur. Əsasən də qızılbalıq, sardina, siyənək kimi balıqları. Çünki bu növ balıqlarda Omega-3 yağ turşuları və B6 vitamini ilə olduqca zəngindir, bunlarda zehni qabiliyyətin inkişafına müsbət təsir göstərir. Dediym balıqları istehlak etməklə yaşla bağlı idrak geriliyinin qarşısını almaq mümkündür. Eləcə də yumurtanın tərkibi biokimyəvi maddələrlə, aminturşuları ilə zəngin olduğu üçün, həmçinin yüksək protein tərkibli olması səbəbindən beyin hüceyrələrinin inkişafına yaxşı təsir edir, nəticədə yaddaş güclənir. İnsan orqanizminin mineral maddələr və vitaminlərlə təminində meyvə-tərəvəzlər xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Onların ilboyu gündəlik qidanın tərkibində olmağı yaddaşa faydası var. Qırmızı çuğundur, bənövşəyi rəngli badımcın, müxtəlif tərəvəzlər, alma yaddaş zəifliyinin qarşısını alır. Xüsusən almanın qabığı daha xeyirlidir. İspanağın tərkibindəki faydalı maddələr sayəsində sinir sistemi sakitləşir, qavrama, zehni qabiliyyət yaxşılaşır, bu da beyin hüceyrələrinin aktivliyinə səbəb olur, eləcə də beyin damarlarını zədələməyə qoymur. Yer armudu da tərkibinin B6 vitamini, karbohidrat və digər maddələrlə zəngin olması baxımından beyinin funksiyasını yaxşılaşdırır, yaddaşın möhkəmliyini qoruyur. Zəngin tərkibi baxımından orqanizmin gündəlik vitamin və mineral maddələrə olan tələbatını ödəyən çəmənlər və toxumlar beyinin fəaliyyətini nizamlamaqla zehni qabiliyyətini artırır. Paxlalılar, taxıl kimilərdən olan paxla, soya, mərçi, noxud, və digər bu tip qidaların müntəzəm istehlakı yaddaş zəifliyinin qarşısını almaq qabiliyyətinə malikdir. Bu da onların tərkibində müxtəlif qida maddələrlə bağlıdır. Bitkilərdən adaçayı və rozmarin beyinin fəaliyyətinə müsbət təsir, yorğunluğunu aradan qaldırır. Adaçayın beyin hüceyrələrinin bərpasında regenerativ rol oynadığını dəyənələr çoxdur. Hətta sübut olunub ki, evdə olan rozmarinin qoxusu insanın əhvalını yüksəldir, yorğunluğu aradan qaldırır, nəticədə yaddaşı da güclənir.

Zəfər ORUCOĞLU

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

“Hürriyyət” qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

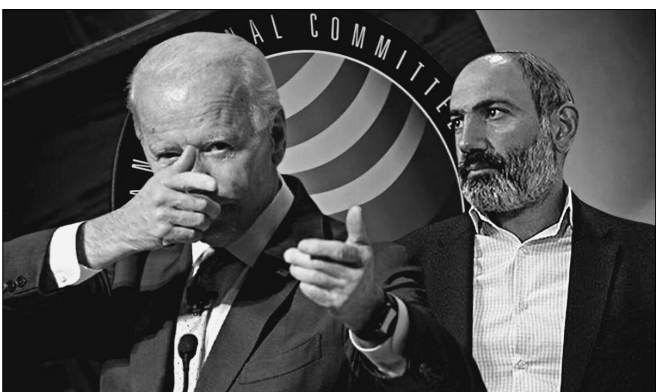
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnilir və “Futbol+ servis” mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Bayden Paşinyanla niyə görüşmədi?

Fərhad Məmmədov: "Erməni diasporu
ona dəstəyin əleyhinədir..."

“Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyası çərçivəsində çoxsaylı görüşlər keçirərək İrəvana qayıdıb. Paşinyan Baş Assambleyanın özündə, “Gələcəyə baxış” sammit-forumunda çıxış edib, hətta Ərdəğandan kitab alıb. Lakin mərkəzi hadisə baş vermədi - Paşinyan ABŞ Prezidenti Baydenlə görüşməyib. Vitse-prezident, Demokratlar Partiyasından ABŞ prezidentliyinə namizəd Harrislə də görüş olmayıb. İkincisi aydındır, dünyada hamı digər prezidentliyə namizədi qıcıqlandırmaq istəmir, çünki belə Tramp yenə də qalib gələ bilər?! Paşinyan Zelenski deyil ki, hər iki namizədlə görüşsün”.

Bunu politoloq Fərhad Məmmədov N.Paşinyanın ABŞ səfərinin yekunlarını şərh edərkən bildirib.

Təhlilçi hesab edir ki, Paşinyan Baydenlə görüşməyə məcbur idi, çünki bu yaxınlarda ABŞ ilə Ermənistan arasında münasibətlərin səviyyəsinin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksələcəyi açıqlanıb, İrəvana siyasi, maliyyə və hərbi yardım üçün “açıq çek” verilib.

Təhlilçi vurğulayır ki, Bayden gədərayaq prezidentdir, onun belə bir görüşdən itirəcəyi heç nə yoxdur, amma görüş baş tutmadı. Səbəblərə gəlincə, ekspert maraqlı nüanslara diqqət çəkib: “Söhbət seçkilərdən və ABŞ-dəki erməni diasporundan gedir. Artıq qeyd edildi ki, ABŞ-də bu dövrdə hər şey, tamamilə hər şey seçki kampaniyasına tabedir. Dövlət maşınının bütün fəaliyyətinin əsas süzgəci bütün təbəqələrdən olan seçkilərin dəstəyini qazanmaq istəyinə tabedir. Əgər bu, rüşvətxor kongresmenlər və senatorlarla güclü lobbı qrupları olan bir etnik qrupdursa, bu etnik qrupun hər bir gözləntisi eksponent olaraq daha vacib olur. ABŞ-dəki erməni diasporu müxtəlifdir, geniş, onlar arasında fəal şəbəkəsi olan iki böyük təşkilat fərqlənir ki, bunlardan da ən güclüsü ANCA, yəni “məğlubedilməz” daşnaklardır. Bu radikal Paşinyana nifrət edirlər, amma Ermənistanın müdafiəsinə qalxırlar. ANCA Ermənistanın ABŞ-dəki səfiri, Paşinyanın keçmiş ingilis dili müəllimi Lilith Makuntz ilə görüşür. Məhz bu strukturlara Ermənistanın Müstəqillik Günü münasibətilə vitse-prezident və ABŞ prezidentliyinə namizəd Harrisdən məktub göndərilib və o, qeyd edib ki, “regionda sabitliyin əsas şərti ermənilərin Qarabağa ləyaqətlə qayıtmasıdır”.

ANCA kimi radikal Paşinyana dəstək verməklə Ermənistan arasında fərq var. Onlar ABŞ-nin Ermənistan dəstəyinin tərəfdarıdır, amma Paşinyana dəstəyin əleyhinədir. Bayden administrasiyasının yanaşması isə fərqlidir, Paşinyana görə Ermənistan dəstək verilir...

Amerika tipli demokratiya Paşinyana qəddar zərərət etdi, çünki Baydenlə görüş, ən azı bir kənarda fotosəkil, çiyinə dostcasına siqal çəkmək daxili siyasi kontekstdə, xüsusən də ayın sonunda Kazanda Putinlə görüş ərəfəsində çox faydalı olardı. Paşinyan ABŞ-yə səfərindən əvvəl də KTMT-ni Ermənistanın təhlükəsizliyinə təhdid adlandırmışdı. Lakin belə tənqibçi bəyanat belə ABŞ Prezidenti ilə bir auditoriyanı bölüşmək üçün kifayət etmədi”. F.Məmmədov hesab edir ki, baş verənlər Paşinyana çağırışdır: “Ki, ABŞ-da daxili siyasi tendensiyalar xarici siyasətdən daha önəmlidir və lazım gələrsə, Paşinyana diqqət göstərmək olar. Amma o bunu başa düşəcək?! Beləliklə, Paşinyan Samantha Poverin 20 milyon əlavə yardımı və Ərdəğanın kitabı ilə kifayətlənməlidir”.

Rasim ƏLİYEV

ADP-dən vasitəçisiz sülh anlaşması təklifi...

Partiya hakimiyyəti Ermənistanla, başqa ölkələrin müdaxiləsi olmadan, sülh sazişini reallaşdırmağa çağırır

Dünən ADP İdarə Heyətinin növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən “Hurriyyet”ə verilən məlumata əsasən, toplantı iştirakçıları ilk növbədə ötən həftə baş tutan BMT Baş Assambleyasının 79-cu sessiyası ətrafında müzakirələr aparıb və sessiyanın gündəliyinə daxil olan, xüsusilə Yaxın Şərqdə, Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin qorumasına həsr edilən bir sıra məsələlərə münasibət bildirib.

Türkiyə prezidenti T. Ərdəğanın bu beynəlxalq tribunadan hazırlıq İsrail hakimiyyətinin Fələstin və Qəzzadan sonra Livanda başladığı hərbi əməliyyatların bölgə və dünya üçün nə qədər təhlükəli olduğu, bu münasibətin getdikcə daha böyük vüsət aldığı barədə çıxışı, İsrailin hərbi intervensiya-sının qarşısının alınması üçün dünya dövlətlərinin səylərinin birləşdirilməsi barədə çağırışı yüksək dəyərləndirib. Fələstin məsələsinə diqqət çəkən partiya yetkililəri bu problemin İsrailin davam etdirdiyi indiki hərbi qaydada deyil, yalnız beynəlxalq hüququn ölkələrin dinc yanaşı yaşama, ərzi bütövlüyü və suveren hüquqlarına hörmət əsasında həll edilməsinin tərəfdarı olduğunu bildirib və dünyaya xalqlarını Yaxın Şərqdə qayanayan hərbi münasibətə son qoymaq üçün səylərini birləşdirməyə çağırır.

İdarə Heyəti eyni zamanda sessiyanın gedişində Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin təmin edilməsi naminə Almaniya və Türkiyə Xarici İşlər nazirlərinin, Türkiyə prezidenti ilə Ermənistan baş nazirinin, Azərbaycan və Ermənistan Xarici İşlər nazirlərinin keçirdiyi ikili görüşlərin bölgə üçün əhəmiyyətini, Almaniya kansleri O.Şoltsun Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişi bağlanması üçün Türkiyənin vasitəçiliyinin vacibliyini gündəmə gətirməsini müsbət dəyərləndirib və Azərbaycan hakimiyyətinin hərbi müdaxilənin zərərli nəticələrini nəzərə alaraq Ermənistanla, baş-

Demokratlar Rusiya-Ukrayna müharibəsinin həlli üçün 1994-cü il tarixli Budapeşt memorandumuna yenidən baxılmasını təklif edir...

qa ölkələrin müdaxiləsi olmadan sülh sazişini reallaşdırmağa çağırır.

İdarə Heyəti hakimiyyəti ölkəmizdə beynəlxalq əhəmiyyətli COP-29 tədbirinin keçirilməsi ərəfəsində bir sıra beynəlxalq hüquq müdafiəsi təşkilatlarının Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının pozulması ilə bağlı hesabatlarını nəzərə almağa, ölkədə vətəndaş həmrəyliyi, qorunması naminə söz, mətbuat, vicdan azadlığı, siyasi məhbusların azad edilməsi istiqamətində ciddi addımlar atmağa, bu sahələrdə konstitusiyaya və beynəlxalq razılaşmalarla üzərinə götürdüyü öhdəlikləri vicdanla yerinə yetirməyə səsləyib.

İdarə Heyəti bir neçə gün əvvəl Özbəkistanda rusdilli bir məktəbdə müəllimlə rus kökənli şagird arasında yaranan anlaşmazlığa görə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü M.Zaxarovanın bu ölkəyə qarşı təhdidli fikirlər sələdirməsini Özbəkistanın daxili işlərinə müdaxiləsi kimi dəyərləndirib və bu cür insidentlərin Azərbaycanda önənməsi üçün rus dilinin əhatə dairəsinin məhdudlaşdırılması, digər xarici dillər kimi bu di-

lin də yalnız Azərbaycan Konstitusiyasına uyğun tədris edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görməyin vacibliyini diqqətə çatdırıb.

İdarə Heyəti Rusiya prezidenti V.Putinin Təhlükəsizlik Şurasının son toplantısında Rusiya-Ukrayna müharibəsi kontekstində məsələlərə münasibət bildirərkən ölkəsinin “nüvə doktrinasına” dəyişiklikləri elan etməsi və həmin dəyişikliklərə görə düşmənin hətta adi silahlardan istifadə edərək “ölkə suverenliyinə kritik təhlükə yara-dacağı təqdirdə”, eyni zamanda Belarusa hücum cəhdi ediləcəyi təqdirdə nüvə silahından istifadə edə biləcəklərini dilə gətirməsini dünya üçün təhlükə hesab edib. Partiya rəsmiləri Ukrayna, eləcə də dünya üçün bu təhdidləri nəzərə alaraq təhlükəsizlik zəmanəti kimi Ukraynada olan nüvə başlıqlarının ləğv edilməsi ilə bağlı Ukrayna, Rusiya, Böyük Britaniya və ABŞ arasında əldə edilən 1994-cü il tarixli Budapeşt memorandumuna yenidən baxılması, nüvə başlıqlarının yenidən bu ölkəyə qaytarılması üçün hərəkətə keçməyin vacibliyini bildirib.

Hazırladı: KƏNAN

Azərbaycanda özəl reabilitasiya mərkəzlərinin bağlanması təklif olunur. Stopnarkotik.az bu haqda etibarlı mənbələrə istinadən məlumat verir. Mənbə iddia edir ki, bununla bağlı bəzi dövlət qurumları tərəfindən narkomaniyaya və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə çərçivəsində təklif səsləndirilib. Buna səbəb kimi, reabilitasiya mərkəzlərinə nəzarət etməyin mümkünsüz olduğu əsas gətirilir.

Doğrudur, müzakirələr zamanı digər dövlət qurumlarının nümayəndələri arasında qəti şəkildə bu təşəbbüsə qarşı çıxanlar da olub. Onlar bildiriblər ki, əgər özəl reabilitasiya mərkəzləri bağlansa, dövlət müəssisələri hesabına narkomanların müalicəsini həyata keçirmək mümkün olmayacaq.

Özəl reabilitasiya mərkəzlərinin bağlanması təklif olunur

Dövlət qurumunun müəmmalı təklifinin arxasında hansı maraqlar dayanır?

araşdırmalar da onu deməyə əsas verir ki, bu mərkəzlərin fəaliyyəti narkomaniyaya qarşı mübarizəyə çox böyük dəstəkdir.

Üstəlik, onu da nəzərə almaq lazımdır ki, özəl reabilitasiya mərkəzləri həm də keçmiş narkotik asılıları üçün iş yerləridir. Hansı ki, onların bir çoxu, hətta asılılıqdan xilas olduqdan sonra belə, özlərinə iş tapa bilmirlər. Heç bir sahibkar onlara narkoman keçmişləri ilə əlaqədar iş vermək istəmir. Belə bir vəziyyətdə yenə özəl reabilitasiya mərkəzləri onlara qucaq açır ki, həmin şəxslər cəmiyyətdən təcrid olunmasın, yenidən narkoti-

ki, 2020-ci ildən sonra molla rejimi ölkəmizin gələcəyi olan yeniyetmə və gənclərimizi məhv etmək üçün bütün yollarla Azərbaycana hamı üçün əlçatan olan ucuz sintetik narkotik soxmağa çalışır.

Təbii ki, bütün bunlar Azərbaycanın gələcəyi üçün çox böyük təhlükə vəd etdiyindən, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə narkomaniyaya və narkoticarətə qarşı mübarizə yeni müstəviyə keçirildi. Heç də səbəbsiz deyil ki, son illər, demək olar, hər gün ən azı 20-30

mizdə 350 və 150 yerlik iki yeni narkoloji mərkəzin açılacağı bildirildi ki, onlar hələ də fəaliyyətdə deyil. Belə olan halda ölkəmizdə sayları minlərlə, on minlərlə olan narkotik aludəçilərinə necə müalicə etmək mümkün olacaq? Unutmayaq ki, "sındırmaq heç də tikmək deyil". Üstəlik, yenisini tikmədən var olanı uçurmaq heç də ağıllılıq əlaməti deyil.

O ki qaldı özəl reabilitasiya mərkəzlərinin konkret olaraq "nəzarət etmək mümkün olmadığı"

Xatırladaq ki, son illər narkomaniyaya və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizənin effektiv olması üçün, aidiyyəti qurumların fəaliyyətini gücləndirməklə yanaşı, ölkəmizdə bu istiqamətdə müxtəlif layihələr, dövlət proqramları həyata keçirilməkdədir. Əslində, narkomanların müalicəsi məqsədilə özəl reabilitasiya mərkəzlərinin fəaliyyətinə, bir növ, sərbəstlik verilməsi də məhz bununla bağlıdır. Təsədüfi deyil ki, 2020-ci ilədək ölkəmizdə cəmi 2 reabilitasiya mərkəzi mövcud idisə, bu gün onların sayı 150-yə yaxındır. Əksər ekspertlər də bu fikirdədir ki, dövlət müəssisələrində 21 günlük müalicə prosesi müsbət nəticə vermədiyindən, hazırda özəl reabilitasiya mərkəzlərinə tələbat daha çoxdur.

Doğrudur, bu gün özəl reabilitasiya mərkəzlərində qiymətlər hər kəs üçün əlçatan deyil. Amma, ən azı, bu mərkəzlər övladı narkotik aludəçisi olan hər bir valideyn üçün ümid yeridir. Onlar övladını ölümdən xilas etmək üçün, borca düşmək yolu ilə də olsa, həmin vəsaiti ödəməyə məcburdur. Onsuz da son vaxtlaradək dövlət narkoloji dispanserlərində də valideyn 21 günlük müalicə üçün ən azı 500 manat ödəməyə məcbur edilirdi. Üstəlik, yuxarıda da qeyd et-

Doğrudur, bu gün özəl reabilitasiya mərkəzlərində qiymətlər hər kəs üçün əlçatan deyil. Amma, ən azı, bu mərkəzlər övladı narkotik aludəçisi olan hər bir valideyn üçün ümid yeridir. Onlar övladını ölümdən xilas etmək üçün, borca düşmək yolu ilə də olsa, həmin vəsaiti ödəməyə məcburdur. Onsuz da son vaxtlaradək dövlət narkoloji dispanserlərində də valideyn 21 günlük müalicə üçün ən azı 500 manat ödəməyə məcbur edilirdi...

diyimiz kimi, burada müalicə olunan narkomanlar çox nadir hallarda sağalıb, normal həyata qayıdırlar, əksinə onların bir çoxu qısa müddət sonra yenidən narkotik istifadə edirlər. Lakin hazırda fəaliyyət göstərən özəl reabilitasiya mərkəzləri arasında kifayət qədər müsbət göstərici ortaya qoyanlar var və belə mərkəzlərin sayı heç də az deyil.

Digər tərəfdən, onu da nəzərə almaq lazımdır ki, özəl reabilitasiya mərkəzləri tələb-təklif prinsipi çərçivəsində meydana gəlir. Yeni onların fəaliyyətinə tələbat olduğu üçün həmin mərkəzlərin sayı qısa müddətdə 150-yə çatıb. Deməli, 2020-ci ildən sonra Azərbaycanda narkomanların sayı sürətlə artıdığından və narkoticarətin əhatə dairəsi genişləndiyindən, ölkəmizdə özəl reabilitasiya mərkəzlərinə ehtiyac yaranıb. Stopnarkotik.az saytının fəaliyyət göstərdiyi təxminən 1,6 il müddətində apardığı

kə meyl etməsin və s. O cümlədən, bu gün ölkəmizdə narkoloq, psixoterapevt, klinik psixoloq, eləcə də asılılığın digər növləri üzrə mütəxəssislərə çox ciddi tələbat olduğundan, keçmiş aludəçilərin təcrübəsindən faydalanmaq həm də məcburiyyətə çevrilib. Çünki özəl reabilitasiya mərkəzləri xaricdən mütəxəssis dəvət etmək üçün yetərli maddi imkana sahib deyillər.

Əlbəttə, bu mərkəzlər arasında da sui-istifadə hallarına yol verənlər, öz məram və məqsədini kənara qoyub, yalnız qazanc düşüncələri ilə işləyənlər də az deyil. Hətta sosial şəbəkələrdə, mətbuatda zaman-zaman bu mərkəzlərdə baş verən qanunsuzluqların da şahidi olmuşuq. Amma bu o demək deyil ki, bütün mərkəzlərin fəaliyyətini qorumaq lazımdır.

Yeri gəlmişkən, sual oluna bilər ki, Azərbaycanda narkomanıyanın və narkoticarətin əhatə dai-

nəfər narkotik alverçisi saxlanılır, istər sərhəddə, istər də ölkə daxilində külli miqdarda narkotik vasitələr aşkar olunur. Doğrudur, bu mübarizə hələ arzuolunan səviyyəyə çatmayıb, amma ortada çox ciddi işlər də var. Məsələn, istər televiziyalarda və digər media subyektlərində, istər də küçə və meydanlardakı reklam lövhələrində narkomaniyanın zərəri haqda təbliğat aparılır, polis əməkdaşları, QHT nümayəndələri, ayrı-ayrı mütəxəssislər mütəmadi olaraq orta məktəblərdə maarifləndirici tədbirlər keçirir və s. Yeni mübarizə ən azı formallıqdan ciddi müstəviyə keçib. Bu səbəbdən, inanırıq ki, tezliklə cəmiyyət olaraq daha böyük nəticələr əldə edəcəyik.

Belə bir vəziyyətdə ölkədə narkomanların, eləcə də digər asi-

səbəbindən bağlanması təklifinə, doğrusu, burada da heç bir məntiq tapmaq mümkün deyil. Birincisi, axı, bunlara nəzarət etmək necə mümkünsüz ola bilər, həmin mərkəzlərin qapısı hansı dövlət qurumlarına bağlıdır ki? İkincisi, "nəzarət etmək mümkün olmadığı" üçün onların fəaliyyətini dayandırmaqdan, yumşaq və qanuni nəzarət mexanizmi üzərində düşünmək daha yaxşı olmazmı?!

Yox, bu təklif müəlliflərinin ortada başqa maraqları varsa, o zaman əsassız bəhanələr irəli sürməkdənsə, "hər kəsi öz adı ilə çağırmaq" daha yaxşı olar.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

P.S. Mövzunu davam etdirəcəyik.

Müdafiə Nazirliyinin Maliyyə və Bütçə İdarəsinin sabiq rəisi general-mayor Nizami Məmmədov, Hərbi Hava Qüvvələrinin Maliyyə Xidmətinin sabiq rəisi polkovnik Cəlal Kazımov, Quru Qoşunların Maliyyə İdarəsinin sabiq rəisi Bayram Bayramov və Hərbi Dəniz Qüvvələrinin Maliyyə Xidmətinin sabiq rəisi Vüsal Əlizadənin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib.

Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakim Fikrət Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən iclasda şahid qismində Müdafiə Nazirliyinin Maliyyə və Bütçə İdarəsinin Təftiş Şöbəsinin sabiq rəisi, polkovnik Rafael Xələfov ifadə verib.

Hakim, Rafael Xələfovun əvvəllər məhkəmədə şahid qismində ifadə verdiyini, lakin Nizami Məmmədovun vəkili Rəşad Mirmehdizadənin vəsatəti ilə təkrar məhkəməyə çağırıldığını deyib.

Qeyd olunub ki, Rafael Xələfovun yenidən məhkəməyə çağırılması bəzi şahidlərin ifadələri ilə onun dediklərinin uyğun gəlməməsi ilə bağlıdır. Həmçinin Rafael Xələfov istintaq zamanı digər təqsirləndirilən şəxslərlə birgə məsuliyyətə cəlb edilsə də, istintaqın sonunda onun barəsində olan cinayət işi ayrıca icraata götürülüb.

Qeyd edək ki, Rafail Xələfov cinayət baş verən dövrdə Nizami Məmmədovun rəisi olduğu maliyyə və bütçə idarə-

Sabiq rəis məhkəməyə gəlib, şok etirafı etdi...

Rafael Xələfov: "Pulları bir yerdə mənimsəmişik... Bayram həmin gün 950 min manat verib "

bağlı sualına isə cavab olaraq polkovnik, məhkəmədə dindirildəndən sonra dövlət büdcəsinə ziyanla bağlı ödəniş etdiyini deyib, amma həmin məbləği açıqlamaq istəmədiyini bildirib.

Vəkili isə Rafael Xələfov tərəfindən 800 min manat ödəniş edildiyini bildirib.

Rəşad Mirmehdizadə R. Xələfova "Təftiş Şöbəsinin zabiti olan Teymur Teymurov məhkəmədə gəlib ifadə verdi

vermək istəmirəm. Pulu Həsə-nə verdi, ya mənə verdi fərqi yoxdur. Ümumilikdə Bayram həmin gün 950 min manat pul verib".

Daha sonra Cəlal Kazımovla R.Xələfovun ifadələri arasında verilən məbləğlə bağlı mübahisəli rəqəmlər olduğu diqqətə çatdırılıb. Cəlal Kazımov hakimlərə müraciət edərək R.Xələfovun oğlunun hazırda məhkəmə zalında olduğunu deyib və onu zaldan çıxarmağı xahiş edib: "Bəzi məsələlər var, onun atası barədə bu sözləri eşitməyini istəmirəm".

R. Xələfov isə deyib ki, həmin məsələ ilə bağlı istintaqda hər şeyi danışib: "Bu məbləği birinci dəfədir ki, burada eşidirəm".

Daha sonra R. Xələfov, 4 milyon 600 min manatın MN-in Maliyyə və Bütçə İdarəsinin rəisi olmuş general Namiq Poladova verilməsi ilə bağlı suallara belə cavab verib: "Namiq Poladov məni sürgün etmişdi. Amma məni bu barədə bir söz deyə bilmərəm. Bilirəm ki, məndən söz almaq istəyirlər".

Növbəti proses oktyabrın 11-də davam edəcək.

o, belə cavab verib: "Biz həmin zabitlərlə bir yerdə xidmət etmişik. Bu pulları bir yerdə mənimsəmişik. Bu barədə danışmaq istəmirəm".

Vəkil R.Mirmehdizadə daha sonra R.Xələfovla Bayram Bayramov arasında alınan məbləğlə bağlı çox ziddiyyətli məqamların olduğunu deyib.

Bayram Bayramov bildirib ki, R.Xələfovla birlikdə 2021-ci ildə onun maliyyə xidmətinin rəisi olduğu korpusda yoxlama aparıblar: "Yoxlamaya gələnlər bilinən vəsaitlərlə bağlı 30 faiz, bilinməyən vəsaitlərlə bağlı isə 60 faiz alıblar. "N" sayılı korpusda 2021-ci ilin təftiş zamanı İsmayılın məşinində Həsən Paşayevlə Rafael Xələfova 1 milyon 263 min manat təftiş pulu vermişəm. Ancaq o, daha aşağı olan başqa məbləğ aldığını deyir".

R.Xələfov bildirib ki, həmin məsələ ilə bağlı bundan əvvəl dindirmə zamanı ətraflı ifadə verib: "Boş-boş suallara cavab

Hakim Fikrət Əliyev məhkəmə prosesinin qapalı keçirilmədiyini deyib və R.Xələfovun oğlunun zalda oturmaşının hər hansı qanun pozuntusu olmadığını bildirib.

Məhkəmə bu məsələ müzakirə edilmədən davam etdirilib.

C.Kazımov deyib ki, R.Xələfovla bəzi məbləğlərlə bağlı aralarında ziddiyyət var: "Ziddiyyət 210 min, Fariz Nəbiyevlə bağlı 70 min, bir də inspeksiya pulu adı ilə 2 dəfə verilən 140 minlə bağlıdır. Bu pulların hamısını Rafael Xələfova vermişəm".

R.Xələfov isə deyib ki, həmin məbləğlərin hamısını aidliyyəti üzrə çatdırıb.

C.Kazımov onu da qeyd edib ki, 143 milyonluq mənimsəmə üzrə cinayət işində tək 4 nəfərlə bağlı 7 milyon 555 min 216 manat çatışmazlıq var, bu pullar da Rafael Xələfovundur: "O, bu barədə açıqlama verməlidir".

Qeyd edək ki, Müdafiə Nazirliyinin Maliyyə və Bütçə İdarəsinin sabiq rəisi general-mayor Nizami Məmmədov, Hərbi Hava Qüvvələrinin (HHQ) Maliyyə Xidmətinin sabiq rəisi polkovnik Cəlal Kazımov, Quru Qoşunların maliyyə idarəsinin sabiq rəisi Bayram Bayramov, Hərbi Dəniz Qüvvələrinin maliyyə xidmətinin sabiq rəisi Vüsal Əlizadə, Müdafiə Nazirliyinin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq rəisi polkovnik Mahir Şirvanov, həmçinin nazirliyin Satınalmalar və Təchizat İdarəsinin sabiq rəisi Məlikməmməd Qurbanov, nazirliyin mənzil istismar idarəsinin sabiq rəisi polkovnik Fikrət Mirzəyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi xüsusi əməliyyat nəticəsində həbs ediliblər.

Təqsirləndirilən şəxslər dövlət büdcəsindən ayrılan pulları mənimsəməkdə ittiham edirlər.

Xatırladaq ki, cinayət işi üzrə ümumilikdə dövlətə dəymiş ziyan 143 milyon manatdır.

Cinayət işləri ayrı-ayrı icraatlarda baxılması üçün məhkəməyə göndərilib. İstintaq dövründə dövlətə vurulmuş ümumi ziyanın 40 milyon manatı ödənilib.

Cinayət işi üzrə Maliyyə Nazirliyi zərərçəkmiş qismində tanınıb. Təqsirləndirilən şəxslərin hər biri Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (xüsusi ilə külli miqdarda ziyan vurmaqla mənimsəmə törətmək) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

Hazırladı: RƏŞAD

sinin, Nəzarət-Təftiş Şöbəsinin rəisi işləyib. Müxtəlif şahidlərin dediklərindən belə görünür ki, təftişdən toplanan pullar onun əlinin altından keçib. O, bu iş üzrə məhkəmənin ilk iclaslarında da ifadə vermişdi.

Rafael Xələfov Nizami Məmmədovun vəkillərinin suallarını cavablandırarkən bildirib ki, onun barəsində olan cinayət işi üzrə istintaq davam edir. Vəkilin sonuncu dəfə məhkəmədə şahid qismində dindirildikdən sonra nə qədər ziyanın dövlət büdcəsinə ödəməsi ilə

ki, sizinlə onun arasında verilən məbləğlərlə bağlı iddiyə var. Ümumiyyətlə, bunu təsdiq edirsinizmi?" sualını ünvanlayıb.

R. Xələfov isə ilkin ifadəsindən başqa bütün ifadələrini təsdiq etdiyini qeyd edib: "Amma mənim Teymur Teymurovla heç bir problemim olmayıb. İbtidai istintaqda ilkin ifadəmi verən zaman fikrli olmuşam".

R. Xələfovun ibtidai istintaqda ilk ifadəsinin həm Nizami Məmmədov, həm də yoxlayıcıların ifadələri ilə üst-üstə düşməməsi barədə suala isə

Allah-Təala mü-nasib bilsəydi, bizi də bir çox millətlər kimi vətənpərvər, təəssübkeş, torpağını, xalqını siddü-rəklə sevən və onun uğrunda özünü fəda etməyə hazır olan millət yaradardı; onda yəqin ki, “gəlin, birləşək” kəlmələri də zara-fatdan başqa bir şey olmazdı.

Eldəniz QULİYEV

Baxın, daha çox hansı xalq birləşmək istəyində bulunur? Əlbəttə, bir olmayan xalq. Yaxşı, bəs o hansı “bir olmayan” xalqdır ki, birləşməyə “gərənəm” kimi baxır? (Cavabı hamı bildiyi üçün yazmıram).

Əslində, gərənəmin özü də iki cür olur: yuxudan duranda və yatmaq istəyəndə. Bizlər bu gərənəmlərin ikincisinə daha artıq meyilli olduğumuzdan, tam əminliklə deyirəm ki, Oblomov xalis azərbaycanlı olubdur..

Heç, “gəlin, ayrılmaq” deyən hər hansı bəndeyi-həqirə rast gəlmisizmi? Yəqin ki, yox. Hamı - əvvəlkilər də, indikilər də, iqtidar da, müxalifət də, hətta nə müxalifət, nə iqtidar olanlar da xorla: “birləşək”, “can bir olaq” deyir, amma bunu necə, nə sayaq eləyək? - həə, bax bu, doğrudan da, çox qəliz və mütəqəqləl bir məsələdir...

Birləşək! Axı necə? Nə sayaq?.. Yadıңызdadırsa, hamımızın tanıdığı “Bakılı oğlanlar”ın məşhur kapitanı Anar Məmmədcanlı da bir ara istədi ki, Milli Məclisin üzvlərini birləşdirib, onlardan qəşəng bir “Şən və Hazırcavablar Klubu” qurub-quraşdırsın. Ancaq tezəcə də başa düşdü ki, bu iş çox müşkül məsələdi, yeni gördü ki, MM üzvlərinin bir hissəsi hazır cavabdır, ancaq şən deyil, o biri hissəsi şəndir, amma hazır cavab deyil. Qalan digər hissəsinə, nə şəndir, nə də hazır cavab. Odur ki, hörmətli millət vəkili daşı ətəyindən tökübən, özünü siyasi texnologiyanın ağışına atdı.

Nəysə, mətəbdən uzaqlaşmaq və razılaşmaq ki, “birləşək”, “həmrey olaq”, “gücümüz birlikdədir” və sair bu kimi ifadələr amorf sözlərdir və 70 il sərasər heç vaxt birləşmək istəməyən proletarların ünvanına deyilib. Şəxsən mənim üçün BİRLƏŞMƏK - konkret bir adamla, fərdlə, şəxs və şəxsiyyətlə, ya hər hansı kollektivlə bir araya gəlmək, ünsiyyət tapmaq, eyni məzhəbə qulluq etmək (eləcə də iki əks-cinsin izdivac qurub, üzr istəyirəm, bir yastığa baş qoyması) de-

“Ölkənin bütün demokratları, birləşin!” Necə birləşək, kimlə və niyə birləşək? - bax, budur sual!

məkdir. Hərçənd, mənim işim, necə deyirlər, Allaha qalıb. Yəni mən papağımı qabağıma qoyub ha fikir-ləşirəm, ha düşünüb-daşınıram... bu gün kimlə və necə birləşəcəyimi kəsdirə bilmirəm.

Özünü deyir, təcrid-dimağ-çıkan özü kimi olmayıb, heç vaxt öz sözünü söyləməyən iqtidaryönlü, ya “yönsüz” adamlarla mən necə və niyə birləşim?

Yəni təcrid-dırnağa qədər özge cildinə girib, guya öz sözünü deyən, eyni zamanda ancaq və ancaq öz qarnını güdən iddialı-hikkəli kəslərlə necə və hansı nöqtədə təmas tapım?..

Heç təcrid-dırnağacan özü olub və həmişə də öz sözünü deməyə çalışan (lakin sözün məbədinə, məgzinə gələndə, üstündə xəncər tapılan ləzgi kimi, “hələ vaxtı deyil”, “dar gündə açıqlayacam”, “zamana ehtiyacı var” və s. və i.ə. - israr eləyən), hörmətli-izzətli bəzi müxalif bəylər və onların sağdış-soldışları ilə də bir araya gələ bilmirəm.

Birincilik üstə hay-həşir salıb “əkil-bəkil quş idi...” sayə-saya heç vaxtla ikinci olmaq istəməyən “saqqallı uşaqlar”la, - bu küseyən “pəstərecik” “tiq-tiq xanım”larla, eləcə də bu gün cəmiyyətin çoxsaylı problemlər içərisində qovrulduğu vaxtda, “əməkdaşlıq, tərəfdaşlıq, inteqrasiya, mütəfiqlik, funksional birlik” və digər bu sayaq “nağara” sözlər səngərində gizlə-nərək “qan çıxan yeri” qaşıya-qaşıya siyasətin topdansatışıyla məşğul olan bəzi ağzıgöyçəklərlə həmrəyliyə gəlib neynəmək olar?!

Mən, özünü hər bir Azərbaycan vətəndaşının qarantı adlandırıb, ancaq hər bir azərbaycanlının başı üzərində bir “qranat” asan hakimi-müttəq sayılanlarla da, millətin hal-lalca ruzisini loppadan udub yeyən-lərlə, əsgərinin bit-birə içində, ziyalısının dilənçi kökündə yaşamasına, vətəndaşının günbəgün ləyaqət

hissini, mənəviyyat və mədəniyyəti-ni itirməsinə laqeyd-laqeyd baxan (bəzi hallarda isə bundan ləzzət alan) harın müştəbəhlərlə də yol getmək istəmirəm; çünki bu yolun əvvəli olmadığı kimi, axırı da yoxdur.

Təbiətim belədi, neynim?!

Xalqın, millətin alın tərri və ya-nıqlı “ah”ları hesabına dəbdəbəli həyat sürən, səkkiz-doqquz, (bə-zənsə, doqquz-on) rəqəmlərlə he-sablanan əcnəbi pullarını elə əcnə-bi banklarında da yatıran və buna rəğmə, qabağına çıxan dilənçiyə bir “abbası” belə qıymayanların sö-zünə, özüne, nəsil-nəcəbətinə ne-cə inanım axı?!

Damarlarında qan əvəzinə, ya-lan axan, bunu üzlərinə çırpanda, şit-şit irişib: “noolsun, qan da, yalan da qırmızıdı daa, bəə!” - deyən, millət üçün kütləvi qırğından, mü-haribə və yoluxucu epidemiyalar-dan daha betər bəlalar gətirən bu YALAN dağıyıcılarını necə, nə sə-bəbə qəbul və “həzm” eləyim?!

Günü bu gün, mən lap tikə-tikə doğrasalar da, öz dinini, imanını danıb əcnəbilərin hər bir hərəkətinə ləbbeyk deyər-dəyə, göz önündəcə yalaqlayıb maviləşən dəyyuslarla yan-yana dayana bilmərəm. Bu ələbaxanlarla hansı birlikdən, hansı alyansdan və hansı əməkdaşlıqdan danışmaq olar?!

Əlbəttə, mən çox istərdim ki, bu gün iqtidarlı-müxalifətli, ağılı-qaralı hamımız birləşək, bir olaq; dərdimiz də xeyrimiz kimi bir olsun. Ancaq onda gerek vasvasılığı-zadı bir kə-nara qoyub özümü bayaqdan bə-rə-sində “xoş sözlər” dediyim “cənab-lar”, “bəylər” və “müəllimlər”lə bir araya gəlməyə zorla məcbur edəm. Deməli, onda gerek mən də riyə-karlığa, oğruluğa, yalana, xəbisiyyə, hərisliyə, naqisliyə baş vuram. Və ya haqqında nədənsə, həmişə ifti-xar hissi ilə danışdığımız həmin o məşhur “el palazı”nın qırağında

özümə xudmani bir yer eləyib... sü-rünəm... Güzgüyə, ya övladlarımın gözüne baxanda da, utana-utana, xəcalət çəkə-çəkə baxam.

Ya da onda gerek, mən də, dovşana “qaç!”, taziya “tut!” ko-mandası verməkdən xoşhallanan, ancaq onların hər ikisini möhkəm-möhkəm tutub-saxlayıb, buraxma-yan vəzifəli cənablar üçün gah dov-şan, gah da tazi cildinə girə biləm!..

Mən bunu bacarmıram. Mən bunu istəmirəm. Və mən buna nifrət eləyirəm!

Mənəviyyatımızın canına gün-bəgün, saatbasaat hoparaq onu eybəcər hala salıb deformasiyaya uğradan yalana, biganəliyə, riyə-karlığa, xofa qarşı loyal münasibət göstərən, - kimliyi, nəçiliyindən asılı olmadan - hər bir azərbaycanlı, bu gün ilk növbədə, özü, öz ailəsi, öz xalqı, öz vətəni qarşısında mə-suliyyət daşıyır; gec-tez, ən azı, öz vicdanı və Allahı qarşısında cavab verməli olacaq (əlbəttə, o vaxtadan vicdan deyilən şeydən onda bir ələ-mət qalacaqsın).

Dildə “vətən”, “xalq”, “torpaq” deyib, xəyalında bütün bunları vəzi-fə kürsüsü formasında təsəvvür eləyən, var-dövlət, cah-calal şəklində görən bir para (qəsdən “bir pa-ra” deyirəm, çünki fərqli düşünən, fərqli həyat tərzi seçənlər, şükürlər ki, az deyillər) psevdopatriotlarla haracan getmək olar və getmək lazımdır?!

Mən sözləri birləşmək, işi-peşə-ləri ayrılmaq olan, millətin tale-yüklü məsələlərini öz müəmmalı oyunlarının atributuna çevirmiş iqtidar, ya cib müxalifəti cəbhəsindəki haramzadalarla dil tapmaq, onlarla bir məzhəbə qulluq etmək istəmirəm!

Kimi dindirirsən: “vəzifə, ixtiyar, səlahiyyət, hakimiyyət, mənəb, pul və qan-qan” deyir. Bir köpəyöglü demir ki, ayə, bu millət ölər axı!.. Ölər ey, bu millət!! Daha ölümdən o

yanası yoxdu ha!!!

Ay başınıza dönüm, ay atam, ay babam, heç olmasa dinməyin, heç olmasa, toxunmayın bu bəd-bəxt millətə! Qoyun öz bildiyi kimi rahatca ayağını uzadıb tələf olsun... Vallah, özünü birləşsəniz, - elə bu, kifayətdir. “Birləşək”, “Bir olaq” deyər-dəyə bu milləti bir az da didib-parçalamağın nə mənası var axı? “Tək əldən səs çıxmaz” deyər-dəyə, iki əllə çırtma çalıb bu milləti dingildətməyə nə hacət?!

Sağa baxıram, sola baxıram, qabağa, arxaya baxıram - aqlım bir şey kəsmir ki, kəsmir. Lap nağıllardakı kimi: “Sağa getsən - öləcək-sən. Sola getsən - sağ qalmaya-caqsan, düz getsən - ölməyinə öl-məyəcəksən, amma sağ da qalma-yacaqsan”.

Arxa da ki... həmişəki kimi, “za-nitdi”.

Bə neyləyək?.. İki “daşın” - iqtidar olmaq istəyən müxalifətlə, müxalifət olmaq istəməyən iqtidarı

arasında əsir-yesir qalmışıq. Valla-hi, baş açmalı məsələ deyil...

Çox təəssüf və səd heyf ki, mü-xalifəti elə, iqtidarı belə olan millətin durumu ELƏ BELƏ də olmalıdır.

Başagrisi olmasın, özlüyümdə çox fikirləşir, çox çək-çevir edirəm və axırda deyirəm ki, DƏRDDƏN, AĞRIDAN da artıq milləti yığurub, komalayıb birləşdirən bir “zad” ola biləmi görən? Dərd, ağrı da ki, “məşallah”, bizdə kefin istəyən qə-dər - çəkə-çəkə az qala çəkələyə dönmüşük. Amma qərribədi: eyni dərd, eyni ağrı və eyni problemlər içində bata-bata, yenə də dikələn bir-birimizə əl uzatmaq, dayaq olmaq istəmirik ki, istəmirik.

Niyə axı? Nə üçün? Nə səbə-bə?

Yəqin millət də kişi kimi başıpa-paqlı olmalıdı. Papaq əvəzi başına nimdaş “şapka” taxanda, əlbəttə ki, başıqapazlı olur və nəticədə öz kəlməyi-şəhadətini oxumaq zorunda qalır.

Ey, cənab, bəy, müəllim, yol-daş, qardaş, a gədə, atam balası, vətən övladı, canım-ciyerim, elim-obam! Kəlməyi-şəhadətini bilirsən-mi? Ey, e-eheyyi!!!

Əlqərəz... Allah bəsin evini yıx-sın!

...Barama qurdutək yaşamaqla, tısbağatek qına çəkilməklə nə əldə etmək olar?.. Qəssab bıçağı gör-müş qoyun kimi taleyimizlə bərişib: “belə yazılıb, yazıya pozu yoxdu” deyər-dəyə, özümüzçün uydurdu-ğumuz yalançı ALIN YAZISINI “Şöhrət” ordeni kimi sinəyə taxıb yaşamaq olar?!

Ancaq gəlin, bir şeyi unutma-yaq: əgər Allah-təala həqiqətdən də alnımızda günahlarımıza görə nə vaxtsa başımıza daş düşəcəyini ya-zıbsa, bu, heç də o demək deyil ki, biz günü bu gün durub başımıza çırpmağa özümüz daş axtarmalıyıq. Yox və əlbəttə ki, yox!

Quba rayonu, Vəlvələ kənd sakini Niyazova Rəhigül Fiyaz qızı "Hürriyyət" in redaksiyasına gələrək, qarşılaşdığı haqsızlıqları dilə gətirib. Qonşusu Balakışiyev Qərib Bayram oğlu ilə aralarında torpaq problemi olan şikayətçi deyir ki, məhkəmələr ədaləti bərpa etmək yerinə, qanunsuz qərar çıxarıblar.

Rəhigül Niyazovanın sözlərinə görə, 2000-ci ildə qayını Əliyev Eldar Aydın oğlu ailəsi ilə birlikdə Rusiyaya, oradan isə Qazaxıstana köçüb. Həmin tarixdən Vəlvələ kəndində qayınının və həyat yoldaşı Mahmudova İsmnaz Əhməd qızının mülkiyyətində olan 1,24 ha torpaq sahəsi, özlərinin razılığı əsasında, onun tərəfindən istifadə olunub. 2022-ci ilə kimi həmin torpağı əkib-becərüb, vaxtı-vaxtında verigisini də ödəyib. Hətta həmin torpağa görə ona dövlət tərəfindən subsidiya da verilib. Daha sonra - 2013-cü ildə qayını və həyat yoldaşı öz adlarına olan torpaq sahəsini idarə etməsi və onun barəsində sərəncam verməsi üçün onun (Niyazova Rəhigül Fiyaz qızının - red.) adına etibarnamə göndərüb. Bu etibarnamə 2038-ci ilədək qüvvədədir.

2008-ci ildə həmin torpaq sahəsinin yerləşdiyi ərazidən dövlət əhəmiyyətli su kanalı çəkilib. Qayınının mülkiyyətində olan 1,24 ha torpaq sahəsinin 5236 kv.m-i su kanalının ərazisinə düşdüyündən, dövlət tərəfindən ona təxminən 3 min dollar kompensasiya ödənilib. 2007-ci ildə qayını rəhəmətə gətirdiyindən, həmin pulu bank vasitəsilə, onun bacısı Əliyeva Səlimə Aydın qızının adına ünvanlamaqla, mərhumun ailə üzvlərinə göndərüb.

R.Niyazova bildirir ki, iki il əvvəl qonşusu Balakışiyev Qərib Bayram oğlu qayını Əliyev Eldar Aydın oğlu və həyat yoldaşı Mahmudova İsmnaz Əhməd qızının mülkiyyətində olan torpaq sahəsini satın aldığı bildirib və ondan həmin sahəyə daxil olmamağı tələb edib. Q.Balakışiyev iddia edib ki, torpağı 23.07.2005-ci il tarixində Quba rayon Dövlət Notariat Kontorunda bağlanmış 4-Ə-389 reyestr nömrəli alqı-satqı müqaviləsi əsasında alıb. Hətta o, sonradan Əliyev Eldar Aydın oğlu və həyat yoldaşı Mahmudova İsmnaz Əhməd qızının adına olan 7135 kv.m torpaq sahəsinə reyestrdən çıxarış da alıb.

Rəhigül Niyazova deyir ki, qayınaya məxsus torpağa iddia edən qonşusundan bu sahəni hansı yolla əldə etdiyini, kimdən aldığı, Qazaxıstana gedib-gəlmədiyini soruşub. O isə Qazaxıstana gəlmədiyini, torpağı Azərbaycan baycanda alqı-satqı yolu ilə aldığı iddia edib...

Rəhigül Niyazova bildirir ki, qayını Əliyev Eldar Aydın oğlu və həyat yoldaşı Mahmudova İsmnaz Əhməd qızı 2000-ci ildən sonra Azərbaycana gəlməyindən, onların adına olan torpaq sahəsi saxta yollarla mənimsənilib. Onun sözlərinə görə, istər

2005-ci ildə Quba rayon Dövlət Notariat Kontorunda bağlanmış alqı-satqı müqaviləsi, istər də həmin torpaq sahəsinə dair reyestrdən çıxarış saxtadır. Çünki nə 2007-ci ildə rəhəmətə gedən qayını, nə də onun həyat yoldaşı həmin torpağı satmayıblar, üstəlik, ondan başqa kimsəyə də etibarnamə verməyiblər. Bu baxımdan, R.Niyazova hesab edir ki, sözügedən alqı-satqı müqaviləsi saxta yollarla köhnə tarixə bağlanmış. Dediynə görə, Ədliyyə Nazirliyinin Notariat, qeydiyyat və reyestr baş idarəsi də bu səbədən saxta olduğunu təsdiq edib. Belə ki, Dövlət Notariat Arxivinin rəisi Fuad Əkbərovun imzası ilə vəkil sorğusuna verilən cavabda sözügedən (4-Ə-389 reyestr nömrəli) alqı-satqı müqaviləsinin arxivdə olmadığı qeyd olunub. Eynilə, Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Nəzarəti rəisinin birinci müavini Azad Qasımov da quruma daxil olan sorğuya cavab olaraq bildirib ki, Əliyev Eldar Aydın oğlu və həyat yoldaşı Mahmudova İsmnaz Əhməd qızının 2022-ci ildən 2023-cü il tarixinədək dövlət sərhədindən hərəkətləri barədə İA-MAS bazasında məlumat qeydə alınmayıb.

R.Niyazova bütün bunlardan sonra Quba rayon Dövlət Notariat Kontorunda bağlanmış 23.07.2005-ci il tarixində 4-Ə-389 reyestr nömrəli alqı-satqı müqaviləsinin etibarsız hesab edilməsi ilə bağlı məhkəməyə müraciət edib. Quba Rayon Məhkəməsinin hakimi Həsənov Rəhim Təşəkkül oğlunun sədrliyi ilə onun iddiasına baxılıb. Lakin hakim belə qərara gəlib ki, "Niyazova Rəhigül Fiyaz qızı həmin iddia ilə məhkəməyə müraciət etmək üçün subyektiv hüquqa malik deyildir". Bu səbəbdən də onun iddiası qəbul edilməyib və qarşı tərəfin xeyrinə qərar çıxarılıb. Şikayətçi isə deyir ki, qayını Əliyev Eldar Aydın oğlu və həyat yoldaşı Mahmudova İsmnaz Əhməd qızı tərəfindən 2013-cü ildə ona verilən 25 illik etibarnamə əsasında sözügedən torpaq sahəsi üzərində bütün səlahiyyətlərə sahib olduğundan, məhkəmənin məlum qərarı tamamilə qanunsuzdur. Şikayətçi onu da vurğulayır ki, Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyası və Ali Məhkəmənin Mülki Kollegiyası da birinci instansiyanın - Quba Rayon Məhkəməsinin qərarını qüvvədə saxlayıb.

"Biz Konstitusiyaya Məhkəməsinə müraciət edəcəyik. O da işə ədalətli baxmasa, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə müraciət etməyə məcburuq. Doğrudur, bunun istəmirik, Azərbaycan bizim dövlətdir, öz problemlimizi daxildə həll etmək istəyirik. Amma bu qədər də haqsızlıq olmaz", - deyərək şikayətçi vurğulayır.

Sonda isə Rəhigül Niyazova haqlı olara sual edir ki, əgər sözügedən torpaq sahəsi, iddia etdiyi kimi, 2005-ci ildən qonşusu Balakışiyev Qərib Bayram oğluna məxsus idisə, o halda niyə 2022-ci ilədək "öz yerinə" sahib çıxmayıb? Niyə bu müddət ərzində dövlət tərəfindən ayrılan subsidiyalardan faydalanmaq istəməyib? Üstəlik, 2005-ci ildən bu torpağı almışdysa, bir hissəsi kanala düşdüüy üçün dövlət tərəfindən ayrılan kompensasiya niyə Balakışiyev Qərib Bayram oğluna deyil, ona verilib?

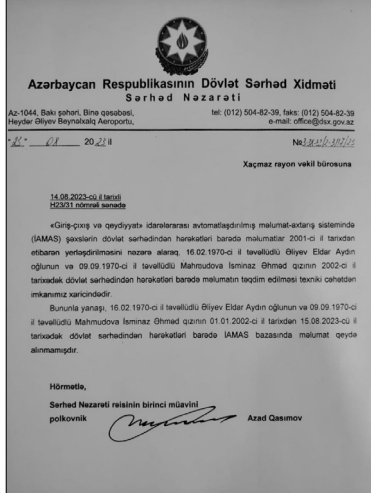
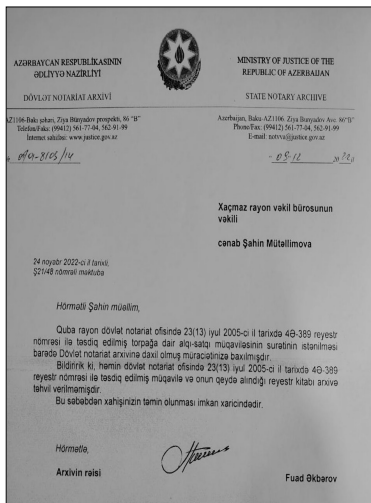
Əlbəttə, R.Niyazovanın rəsmi qurumlara ünvanladığı bu kimi sualları çoxdur. Lakin o hesab edir ki, hazırda rəsmi qurumlar da bu problemin həllində maraqlı deyillər. Çünki sözügedən alqı-satqı müqaviləsinin saxta olduğu təsdiqlənərsə, çoxları qanun qarşısında cavab verməli olacaq. O cümlədən, torpaq sahəsinə re-

Vəlvələ kənd sakini Niyazova Rəhigül Fiyaz qızının 22 il istifadəsində olan torpaq sahəsini qonşusu necə və hansı yollarla ələ keçirib...

yeştrdən saxta çıxarış verən şəxslər də hüquq müstəvisində hesabat verməli olacaqlar. Ən azı ona görə ki, Dövlət Notariat Arxivində kökü olmayan, saxta alqı-satqı müqaviləsi əsasında bu tor-

Qubada böyük saxtakarlıq

Məhkəmələr qanunu deyil, qanunsuzluğu müdafiə edib

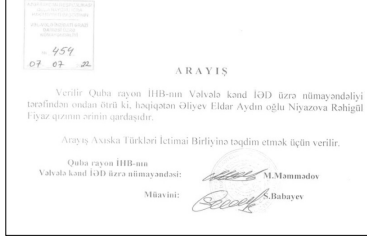
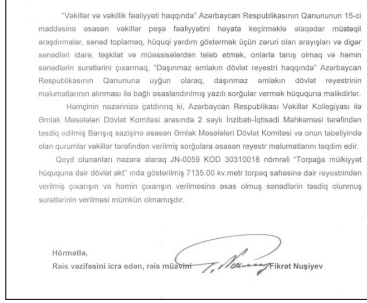
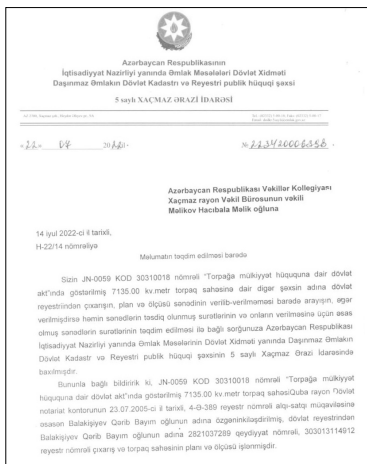

pağa necə çıxarış verilib?!

Bu və digər səbəblərdən də istər məhkəmələr, istər də dövlət qurumları qanunsuzluğu, bir növ, müdafiə etməyə məcbur qalıblar. Rəhigül Niyazova isə öz hüquqları uğrunda sonadək mübarizə aparmaqda ısrarlıdır...

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Mövzunu diqqətdə saxlayacağıq. Məqalədə adı keçən şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Şəkər xəstələrinə ayrılan dərman niyə verilmir?

TƏBİB-in tabeçiliyində olan tibb müəssisələri Nazirlər Kabinetinin qərarına məhəl qoymur

Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu sakini Həsənov Əli-məmməd Əliqası oğlu tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, dövlət tərəfindən şəkər xəstələrinə ayrılan iynə və dərmanı ala bilmir:

"Hörmətli redaksiya!

Bildirim ki, 2003-cü ildən şəkərli diabet xəstəliyindən əziyyət çəkirəm. TƏBB-in Nərimanov Tibb Mərkəzinin tabeliyində olan 1 nömrəli poliklinikanın endokrinoloji kabinetində 2-ci tip şəkərli diabet xəstəsi kimi qeydiyyatdayam. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 13 may 2005-ci il tarixli 87 sayılı qərarında şəkərli diabet xəstələrinə dövlət tərəfindən pulsuz verilməli olan şəkərsalıcı dərman preparatlarının, özünə nəzarət vasitələrinin və tibbi xidmətin siyahısı qeyd edilmişdir. Qeydiyyatda olduğum Nərimanov rayonu Tibb Mərkəzinin tərkibində olan 1 nömrəli poliklinika Nazirlər Kabinetinin qeyd edilən qərarından irəli gələn öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi üçün 18.12.2023-cü il tarixində iddia tələbi ilə Nərimanov Rayon Məhkəməsinə müraciət etdim. İşə baxan hakim Aytən Novruzova iddiamın təmin edilməməsi ilə bağlı qətnamə qəbul etdi.

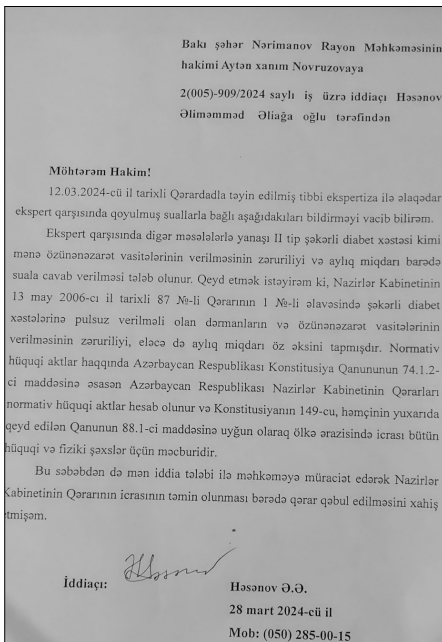
Hələlik qətnaməni əldə edə bilmədiyim üçün iddiamın təmin edilməməsinin səbəbi haqqında dəqiq heç nə

deyə bilmərəm. Baxmayaraq ki, məsələnin mənim xeyrimə həll olunması üçün məhkəməyə kifayət qədər dəlillər təqdim edilmişdir.

Mənim iddia tələbimlə başlanılmış 2(005) -909 /2024- nömrəli mülki iş üzrə məhkəmə 12.03.2024-cü il tarixdə qərardad qəbul edilmişdir. Mənə qlukometr üçün test çubuqlarının (qanda və sidikdə şəkərin miqdarını müəyyən etmək üçün) verilməsinin zəruriliyi qeyd edilsə də, onların aylıq miqdarı barədə tibbi ekspertiza təyin edilmişdir. Halbuki Nazirlər Kabinetinin 13.05.2005-ci il tarixli 87 nömrəli qərarında şəkərli diabet xəstələrinin qanda şəkərinin miqdarına nəzarət etmək üçün (ayda 25 test çubuğu) pulsuz test çubuqlarının verilməsinin zəruriliyi, eləcə də miqdarı göstərilmişdir.

Ekspertizanın təyin edilməsi barədə məhkəməyə etiraz ünvanladım. Çünki "normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları normativ hüquqi aktlar hesab olunur. Konstitusiyanın 149-cu, həmçinin yuxarıda qeyd edilən qanunun 88-1-ci maddəsinə də uyğun olaraq ölkə ərazisində icrası bütün hüquqi və fiziki şəxslər üçün məcburidir.

Məhkəmə qərardadı ilə ekspert qismində Patoloji Anatomiya Birliyinə bu məsələ ilə bağlı ekspertizanın təyin edilməsinin qanunsuz olması barədə məktub göndərilmişdir. Buna baxmayaraq ekspertiza idarəsi səlahiyyət

həddini aşaraq, yanlış rəy vermişdir. Ədliyyə Nazirliyinə göndərdiyim sorğuya cavab olaraq nazirliyin qanunvericilik baş idarəsindən aldığım cavab Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə bağlı ekspertizanın təyin edilməsinin qanunsuzluğunu təsdiq edir.

Müşahidələrim göstərir ki, şəkərli diabet xəstələrinin böyük əksəriyyəti Nazirlər Kabinetinin qeyd edilən qərarından məlumatsız olduğunu nəzərə alaraq, həmin şəxslərin məlumatlandırılması məqsədilə Nazirlər Kabinetinin 13.05.2005-ci il tarixli 87 nömrəli qərarını surətini sizə göndərməklə, saytınızda və qəzetinizdə yayılmasına yardımçı olmağınız xahiş edirəm".

Jalə FAMILQIZI
Hurriyyet.az

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

YAP üzvünə "sən müxalifətçisən" deyib, tibbi xidmət göstərilmədi

Vüsal Hübətəzadə: "Xəstəxananın direktoru dedi ki, siz müxalifətsiniz, bura başqa şeyə görə gəlmisiniz"

"21.08.2024 -cü il tarixində qəfil halım pisləşdi, Bərdə Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yaxınlaşıb qeydiyyatdan keçib, növbə aldım. Birinci növbə mənim idi, 40 dəqiqə cərrah Elnurə Əliyevanı gözlədim. TƏBİB-in "qaynar xətti"ne zəng edib şikayəti bildirdikdən sonra Elnurə Əliyeva gəlib məni yoxladı və dedi ki, Otorinolarinqoloqa müraciət edin. Otorinolarinqoloqun isə limiti bitmişdi, mənim ağrılarım isə çox idi..."

Hurriyyet.az xəbər verir ki, bunu Bərdə sakini Vüsal Hübətəzadə saytımıza bildirib.

O, daha sonra yazır: "Bərdə Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının təcili təxirəsalınmaz tibbi yardım stansiyasına müraciət etdim. Amma təcili təxirəsalınmaz tibbi yardım stansiyasından mənə lazımı xidmət göstərilmədi. TƏBİB-in "qaynar xətti"ne zəng edib bu barədə şikayətimi bildirəndə həmin xəstəxananın mühafizəçisi mənə qulaq asırmış. O, yaxınlaşıb mənə dedi ki, direktor indi gəldi, maşından düşsək, istəyirsinizsə şikayətinizi direktora bildirin. Mən də yaxınlaşıb direktor Vüsal müəllimə dedim ki, boğulma, boğazda və başda ciddi ağrılarım var... Mənə cavab olaraq dedi ki, beyninizə qan sızma olsa acildən həkimlər müdaxilə edəcək. Mən də qayıdıb dedim ki, gerek beynimə qan sızsın, sonra müdaxilə edəsiniz? Qayıdıb mənə bildirdi ki, biz ancaq təcili təxirəsalınmaz tibbi yardım stansiyasında növbəsiz olaraq qazilərə xidmət edirik. Siz başqa şeyə görə bura gəlmisiniz, müxalifətsiniz.

Mənim ağrılarım çox idi, mən əsəbi ola bilərdim, amma bir Azərbaycan Respublikası vətəndaşına hansısa xəstəxananın direktorunun "siz başqa şeyə görə bura gəlmisiniz, müxalifətsiniz" deməsi düzgün deyil. Mən Yeni Azərbaycan partiyasının üzvüyəm. Cənab Prezident son zamanlar bir-birinin ardınca etdiyi müxtəlif çıxışlarda əsas diqqəti əhalinin incidilməməsinin üzərinə çəkib. Amma görünən odur ki, Bərdə Rayon Mərkəzi Xəstəxanasını direktoru Vüsal Məmmədov bir vətəndaşın incidilməsinə səbəb oldu.

TƏBƏB isə məsələni ört-basdır edib, mənə başqa cavab göndərdi. Vüsal Məmmədov kimin adamıdır ki, İlham Hüseynov onu müdafiə edir?! Vüsal Məmmədov Bərdə Rayon Mərkəzi Xəstəxanasını "özəlləşdirib", özünü də oranın xanı elan edib. Vüsal Məmmədovun arxasında kim dayanır, onu bilmirəm, yəqin onlara güvənərək belə qoçuluq edir".

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Təhsil işçiləri Naxçıvandakı "yeniliyə" etiraz edir

"Siniflərin birləşməsi müəllimlərin sonunu gətirəcək"

Naxçıvan Muxtar Respublikası, Babək rayonunun bir qrup sakini tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayəti olduğu kimi dərc edirik:

"Naxçıvan təhsilində baş verən haqsızlıqlar bitmir. Hazırda güclü ixtisarlardır. 18 uşaq üçün nəzərdə tu-

tulmuş sinif otağında 26 uşağı yığıb, birləşdiriblər. Buna görə də müəllimlərin dərs yükü azalıb. Bir sinif birləşəndə 36 saat dərs ixtisara gedir. Heç kəsin şikayətinə baxmırlar. Müəllim əziyyət çəkib, sertifikatıdan keçir ki, 10 saat dərs desin? Belə haqsızlıqlar olar? Belə görünür ki, siniflərin birləşməsi müəllimlərin sonunu gətirəcək".

Hurriyyet.az

Artıq həftənin istirahət günlərində dünyanı çalxalayan hadisələrin baş verməsi bir ənənəyə çevrilib. HƏMAS-ın lideri İsmayıl Haniyənin sui-qəsdlə öldürülməsindən sonra, bu dəfə aradan götürülmə növbəsi "Hizbullah" lideri Həsən Nəsrullahı gəlib çatdı. Sentyabrın 27-də zərərsizləşdirilən Nəsrullah barədə rəsmi açıqlama sentyabrın 28-də verildi. Beləliklə, İranın növbəti qurbanı İsrailin ayaqları altına qoyuldu.

Uzun müddətdir ki, özünü İslam dünyasının öndəri sayan İranın əslində nə İsrailə, nə də ABŞ-la düşmən və rəqib olmadığını yazırıq. Yaxın Şərqdəki hazırkı münaqişələrin mərkəzində İsrailin baş naziri ilə İranın ali lideri arasında uzun müddətdir davam edən oyun dayanır. Netanyahu hesablayıb ki, hətta İsrail Xameneyinin qondarma Müqavimət Oxuna - "İsrail və Qərbin maraqlarına zidd" olan regional silahlı şəbəkəsinə şiddətlə qarşı çıxsa belə, molla rejimi buna cavab olaraq çox da irəli gedən addım atmayacaq.

Beləliklə, "Hizbullah"ın 1992-ci ildən lideri olan Həsən Nəsrullah Beyrutun cənub hissəsinə İsrailin hücumları nəticəsində öldürüldü. Bu, Livan yaraqlılarının yüksək səviyyəli komandirlərini öldürən, "partlayan peyçer eməliyyəti" də daxil olmaqla, ötən ay baş verən bir sıra dramatik hücumların sonuncusu idi. "Hizbullah" İsrail üçün ən əhəmiyyətli qeyri-dövlət təhdid kimi qəbul edilir. Yeni "Hizbullah" rəsmi dövlət ordusu olmasa da, İranın Livandakı silahlı qüvvəsi kimi çıxış edirdi. Nəsrullah isə şübhəsiz ki, İran oxunun ən güclü hərbi siması idi.

HƏMAS da bu İran oxuna daxildir. İsmayıl Haniyə iyulun 31-də Tehrandə öldürüldəndən bəri Yaxın Şərqdə bir çox insan İranın İsrailə hücum tamaşasına hazırlaşır və hamı gözləyirdi ki, bu, regionu genişmiqyaslı müharibəyə sürükləyəcək. Amma cavab gəlmədi. Nəhayət, Tehran İsrailə ciddi eskalasiya riskinə getməmək qərarına gəldi. Hərçənd, dünya İranın İsrailə silahlı cavabına heç vaxt şahidlik edə bilmədi. Xameneyi birbaşa qarşıdurmaya getməyərək, "strateji səbr" siyasətini davam etdirdi.

Nəsrullahın ölümünün Xameneyinin ehtiyatlı yanaşmasını dəyişib-dəyişdirməyəcəyi şübhəlidir. İranın Beyrutdakı səfirliyindən verilən açıqlamada "oyun qaydaları"nın indi dəyişdiyi iddia edilib və İsrail "uyğun cəza" ilə hədələnilib. Görəsən, bu "uyğun cəza" nəyi təmsil edir? Əslində, Tehran rəsmiləri

Nəsrullahın öldürülməsi

İsrailin regionda apardığı savaş əslində Vaşinqtonun maraqlarına xidmət edir...

nəzərəcərpacaq dərəcədə təmkinlidirlər. Bilirlər ki, "Hizbullah" komandirləri öldürüldəndə onları başqa kadrlar əvəzləyəcək. Bu, İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun (SEPAH) Qüds Qüvvələrinin qurucusu və rəhbəri Əhməd Vahidinin tutduğu mövqe idi və onun "Hizbullah"ın bugünkü vəziyyətə gəlməsində çox rol olub.

Konkret olaraq rəsmi Tehrana gəldikdə, əlbəttə, son həftələrdə təmkin nümayiş etdirməsinin köklü səbəbləri var. Yeni Nəsrullahın öldürülməsini nə qədər dəhşətli hesab etsələr də, hələ də "strateji səbr" siyasətinə sadıq qalmağa məcburdurlar.

İran bir neçə aydır ki, gərginliyi azaltmağa, regionun digər ölkələri və Qərblə danışıqlar aparmağa çalışır. Keçən həftə Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyası çərçivəsində prezident Məsud Pezeşkianın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti "Hizbullah" və HƏMAS-ı müdafiə etsə də, dinc əhval-ruhiyyənin hökm sürməsinə daha çox diqqət ayırdılar. Hətta Pezeşkian bir qrup amerikalı jurnalistə deyib ki, əgər İsrail belə etsə, İran da silahlılarını yerə qoyacaq. Daha sonra xarici işlər naziri Abbas Əraqçi prezidentin belə bir bəyanatla çıxış etdiyini təkbiz etsə də, İranın sərt tərəfdarları bunu təsdiqləyən səs yazısını media-ya sızdırdılar.

Əlbəttə, İranın bundan sonra nə edəcəyi Xameneyidən asılıdır. Dini lider başa düşür ki, barışmazlıq onun rejimi üçün intihara səbəb ola bilər. Buna görə

də Qərbin sanksiyalarının ləğvinə çalışmaqda yanaşı, ölkədə sabitliyə kömək edə biləcək danışıqlar üçün "suların durulmasını" sınaqdan keçirir. Onun Pezeşkiana açıq dəstəyi İran əhalisinin çoxunun və hətta bir çox qurumun nifrət etdiyi sərt xətt tərəfdarlarının oyununun qarşısı

edərək, Nəsrullahı müsəlman dünyasının aparıcı şəxsiyyəti və sözdə müqavimət oxu kimi tərifləyib və İranın "Hizbullah"ın yanında olacağını söyləyib.

Əsas nüans odur ki, Xameneyi İsrailə istənilən cavabı İranın deyil, "Hizbullah"ın verəcəyi, İranın isə dəstəkləyici rol oy-

Əlbəttə, İranın bundan sonra nə edəcəyi Xameneyidən asılıdır. Dini lider başa düşür ki, barışmazlıq onun rejimi üçün intihara səbəb ola bilər. Buna görə də Qərbin sanksiyalarının ləğvinə çalışmaqda yanaşı, ölkədə sabitliyə kömək edə biləcək danışıqlar üçün "suların durulmasını" sınaqdan keçirir. Onun Pezeşkiana açıq dəstəyi İran əhalisinin çoxunun və hətta bir çox qurumun nifrət etdiyi sərt xətt tərəfdarlarının oyununun qarşısına sədd çəkir...

na sədd çəkir.

İndi İran hökuməti daxilində Şeyx Nəsrullahın öldürülməsinə necə cavab verəcəyi ilə bağlı fikir ayrılıqları yaranıb. Mühafizəkarlar sərt cavab tələb edir, İranın yeni prezidenti Məsud Pezeşkianın başçılıq etdiyi mötədillər isə təmkinli olmağa çağırırlar. Bütün bunlar İranı və onun ali liderini "şpaqat" vəziyyətində qoyub.

Şeyx Nəsrullahı şəxsən tanıyan və hadisələrlə bağlı məlumatlandırılan dörd İran rəsmisi bildiriblər ki, Xameneyi dostunun ölümündən çox sarsılıb və yas içindədir. Bununla belə, sakit və pragmatik mövqe tutmağa üstünlük verib. Xameneyi ictimaiyyət qarşısında da təxminən eyni tonu vurdu. O, İsraili qınamaq əvəzinə, təmkinli bəyanatla çıxış

nayacağına işarə edir. SEPAH-ın baş komandanı general Hüseyin Səlamə deyib ki, İsrailə zərbələri "Hizbullah", HƏMAS və Fələstin yaraqlıları verəcək. İranın keçmiş vitse-prezidenti Məhəmməd Əli Əbtahi şənbə günü Tehrandan verdiyi müsahibədə deyib: "Bu, inanılmaz dərəcədə ağır bir zərbə idi və real desək, bu itkidən qurtulmaq üçün yolumuz yoxdur. Biz müharibəyə getməyəcəyik, bu, məsada deyil. Lakin İran regiondakı silahlı qruplaşmaları dəstəkləməkdə və Qərblə gərginliyi azaltmaqda da kursdan dönməyəcək. Bütün bunlar eyni vaxtda həyata keçirilə bilər".

Nəsrullahın ölüm xəbəri yayılanda, Xameneyi öz evində Ali Milli Təhlükəsizlik Şurasının təcilli iclasını çağırıb. Görüş zama-

ni insanlar İsrailə necə cavab verəcəyi ilə bağlı fikir ayrılığına düşüb. Keçmiş prezidentliyə namizəd Səid Cəlili də daxil olmaqla mühafizəkar üzvlər Netanyahu Tehranı müharibənin içinə salmazdan əvvəl, İranın İsrailə zərbə endirməklə tez bir zamanda məsələnin qarşısının alınmasını lazım olduğunu müdafiə edib.

Keçən həftə BMT-nin Baş Assambleyasında dünya liderlərinə hökumətinin gərginliyi azaltmaq və Qərblə barışmaq istədiyini deyən İranın yeni prezidenti Pezeşkian isə belə bir cavabın əleyhinə çıxış edərək deyib ki, İran tələyə düşməməlidir. İran rəsmiləri bildiriblər ki, Netanyahu daha geniş müharibəyə hazırlaşır.

Şuradakı digər mötədil şəxslər İsrailin "qırmızı xətti" keçdiyini desə də, İranın özünün hərbi infrastrukturuna ağır hücumlarla üzləşə biləcəyini, ölkənin buna tab gətirə bilməyəcəyini iddia edib. Digərləri isə Netanyahu-nun yalnız silah dilini anladığını və onun cavabının verilməli olduğunu bildirib.

Bir daha xatırladaq, Pezeşkian Nyu-Yorkda jurnalistlərə deyib ki, "İsrail silahlarını yerə qoysa, İran da silahlarını yerə qoymağa hazırdır" və o, Yaxın Şərqdə sülhün bərqərar olması üçün beynəlxalq gücləri müdaxilə etməyə çağırıb.

Məlumdur ki, "beynəlxalq güc"ün başında ABŞ durur. O halda Pezeşkian nəyə vurğu edib?

Yeri gəlmişkən, sülh çağırışına cavabın Nəsrullahın ölümü ilə verilməsindən sonra Pezeşkian özünü xilas etməkdən ötrü açıqladı ki, Tehran Qərblə razılaşmanın bir hissəsini yerinə yetirib və İsrailin HƏMAS-ın siyasi lideri İsmayıl Haniyəni öldürməsinə hərbi cavab verməyib. Lakin o, qeyd edib ki, ABŞ və Avropa ölkələrinin rəhbərləri Tehranın İsrailə zərbə endirməyəcəyi təqdirdə Livan və Qəzzada atəşkəs vəd edərkən yalan danışıqlar, verdikləri sözü tutmayıblar.

Pezeşkianın çiçəyi burnunda hakimiyyəti dövründə İsmayıl Haniyənin və Nəsrullahın öldürülməsi onu İrandakı mühafizəkarlar qarşısında hədəfə çevirib. Bu səbəbdən də onlar Nyu-Yorkda prezidentin verdiyi barış mesajını tənqid edərək, bunu zəiflik nümayişi kimi dəyərləndiriblər. Hətta iddia olunub ki, məhz bundan sonra İsraili Nəsrullahı öldürməyə cəsarətlənib.

Mühafizəkarlar onu da təklif edib ki, İsrailə hərtərəfli müharibə vəziyyətində "Hizbullah"ı kömək etmək üçün Livana da döyüşçülər göndərməlidir.

SEPAH-ın İranın İsrailə necə cavab verməsi ilə bağlı mövqə planlaşdıran strateji müsahibələrində deyib ki, Tehranın təcili

ABŞ-a nə üçün lazım idi?

prioriteti "Hizbullah"ın ayağa qalxmasına kömək etmək və varisinin adını çəkməkdir. Təcili yeni komanda strukturu hazırlamaq və təhlükəsiz rabitə şəbəkəsi yenidən qurulmalıdır. Onlar bildiriblər ki, bu zaman "Hizbullah" İsrailə qarşı intiqamını planlaşdırır. Görünür, elə SEPAH-ı oyundan کنار vəziyyətdə qoymaq üçün sentyabrın 29-da İranda yüksək rütbəli SEPAH və Husi liderlərini daşıyan helikopterin də qəzaya uğradığı açıqlandı. Əks halda, içində SEPAH və Husi liderlərini daşıyan İran helikopteri nə üçün məhz indiki vaxtada qəzaya uğrasın ki?!

SEPAH-ın iki üzvü bildirib ki, İran "Hizbullah"ın "özünə gəlməsinə kömək etmək" üçün Suriya yolu ilə Beyruta Qüds Qüvvələrinin yüksək rütbəli komandirini göndərməyi planlaşdırırdı. Bax, buna görə SEPAH öz başının dərdinə qalmalı oldu.

Maraqlıdır ki, ABŞ və İsrailin müdafiə nazirləri Ostin və Qalant Nəsrullahın öldürüldüyü gün, sentyabrın 27-də iki dəfə telefonla danışılar. Söhbət zamanı Pentaqon rəhbəri bildirib ki, ABŞ İran və onun silahlı ünsürlərinin Yaxın Şərqdə münafiqəni genişləndirməsinə imkan verməyəcək. Həmçinin, ABŞ-ın müdafiə naziri Amerika və Avropada əlavə hərbi birləşmələrin maksimum səviyyəyə çatdırılmasını əmr edib və onlara Yaxın Şərqə yerləşdirilməyə hazırlaşmağı tapşırıb.

Bir daha bəzi nüansların altını cızaraq qeyd edək ki, İsrailin Livanda əməliyyatının başlamaşına İranın ləng reaksiyası Tehranın Qərblə ehtimal olunan "anlaşmasıdır". Əkl halda nə üçün Beyrutun ortasında İsrail təyyarələrinin törətdiyi qırğından sonra iranlılar Təhlükəsizlik Şurasını çağırmağa belə, cəhd etməsinlər ki?! Əvəzində İran prezidenti Məsud Pezeşkian, "yaxşı, axı İran sizə nə pislik edir, mən indi sizin tərəfinizdəyəm və Kremli qınayıram, yeri gəlsə Rusiyaya silah tədarükünü də dayandıraram" üslubunda dünya güclərini sülhə çağırmaq üçün yeni çağırışlar etdi.

Yeri gəlmişkən, ötən həftə Moskva ilə Tehran arasında yaşanan gərginliyə də şahid olduq. Pezeşkiana dedilər ki, nüvə ambisiyalarından əl çək, onda razılığa gələ bilirik, yoxsa Qəddafi və Səddamın aqibətini yaşayarsan...

Bəs, İran nüvə silahından imtina edəcəkmi? Belə görünür ki, Tehran əvvəlki ritorikasını dəyişib, hərçənd əvvəllər də İran ikili oynayıb. Lakin Qəzza zolağında qətlə başlanandan sonra İsrailə qarşı daha təmkinli davranır. Əlbəttə, indiki vəziyyətdə ABŞ-ın açıq-aşkar cavab addımları olmadığı halda Tehran Qərbə doğru çox riskli addımlar atır. Üstəlik, yeni "islahatçı ko-

manda" daha bir köhnə pilləkənə qədəm qoyur - yenidən Avropa İttifaqı vasitəsilə Qərblə danışıqlara başlayır. Təsədüfi deyil ki, Pezeşkian bu yaxınlarda Borrel və Makronla sevinclə görüşdü.

Digər yandan "Avropa üçlüyü" ilə danışıqlar və ilk növbədə Aİ vasitəsilə nüvə sazişinin hazırlanması da gündəmədədir. Amma bu cür sövdələşmələrin taleyi Avropanın deyil, Vaşinqton və Təl-Əvivin əlindədir.

Netanyahunun hər hansı bir hərəkətə tam kart-blaş verdiyini anlayan İran açıq şəkildə tələsir. Və bu, təkcə İsrail ordusunun özünün əməliyyatları üçün deyil, həm də ABŞ və NATO-nun dəstəyi üçün kart-blaşdır. Hansı ki, bu, hətta Vaşinqtonun sözlə etiraz etdiyi Qəzza əməliyyatlarında da özünü büruzə verirdi, amma realıqda İsrailə külli miqdarda vəsait göndərildi.

İranın "danışıklı razılışma" axtarışında hələ də anlaşılmaz olan yeganə şey prezidentlərinin may ayında vəfat etməsidir. Lakin vertolyotlar düşürsə, deməli, bu kiməsə lazımdır və bunu da hadisələrin ümumi axını ilə izah etmək lazımdır.

Son xəbərlərə görə, İsrailin hücumundan sonra Livanda bir milyona yaxın insan evlərini tərk edib. Livan İsrailin bombardmanları nəticəsində tarixində ən böyük vətəndaş köçünü yaşayır. Baş nazir Nəcib Mikati ölkənin müvəqqəti hökumətinin iclasından sonra bildirib ki, insanlar yaşayış yerlərini tərk etməyə məcbur olublar.

Livanlılar Suriya sərhədində Bekaa vadisindən və Livanın şərqindəki digər bölgələrdən gəlirlər.

Yeri gəlmişkən, bu arada Bəşər Əsədin öldürülməsi haqda xəbərlər peyda olub. Yeni İsrail Hərbi Hava Qüvvələrinin Bəşər Əsədin kiçik qardaşı, general və elit 4-cü zirehli diviziyanın rəhbəri olan, İranla yaxın əlaqələri

olan Maher Əsədin villasına hava zərbələri endirdiyi bildirilir. O, böyük qardaşından sonra rejimin iyerarxiyasında ikinci komandirdir.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Bəşər Əsəd bu villaya tez-tez baş çəkir.

kölkündə əvvəl Qəzzanı neytrallaşdırmaq niyyəti yatır. Daha doğrusu, Türkiyəni oyundan کنار vəziyyətdə qoymaq, dolayısı ilə ABŞ-ın Çinin tranzit dəhlizlərinin qarşısını alternative dəhlizlərlə kəsmək. Məlum olduğu kimi, ABŞ Çinin İpək Yolu layihə-

Baş verənlərin daha bir maraq doğuran tərəfi budur ki, son günlərin hadisələri fonunda İsrailin Azərbaycandakı səfiri Corc Dik "X" platformasında, "AS Holdings" və onun törəmə şirkəti, NATO standartlarına uyğun yüngül silahların istehsalı və inkişafı üzrə ixtisaslaşmış beynəlxalq şirkət olan "Ari Arms"ın Azərbaycan Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeliyində olan "Azərsilah"la Strateji Anlaşma Memorandumu imzaladığını açıqlayıb. Həmçinin, İran prezidenti Pezşkian Nyu-yorkda çıxışında maraqlı nüansa vurğu edib.

Baş verənlərin daha bir maraq doğuran tərəfi budur ki, son günlərin hadisələri fonunda İsrailin Azərbaycandakı səfiri Corc Dik "X" platformasında, "AS Holdings" və onun törəmə şirkəti, NATO standartlarına uyğun yüngül silahların istehsalı və inkişafı üzrə ixtisaslaşmış beynəlxalq şirkət olan "Ari Arms"ın Azərbaycan Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeliyində olan "Azərsilah"la Strateji Anlaşma Memorandumu imzaladığını açıqlayıb. Həmçinin, İran prezidenti Pezşkian Nyu-yorkda çıxışında maraqlı nüansa vurğu edib. O, "Allah eləməsin, bizdə bir hadisə baş versə, İran dövlət kimi qalmayacaq. Kürdistan, Azərbaycan, Belucistan və Xuzistan öz dövlətlərini yaradacaqlar", deyərək xaos qarışıq narahatçılığını ifadə edib. Ardınca isə, Yaxın Şərqdə baş verən çalxalanmalar fonunda Hudson İnstitutunun baş elmi işçisi Luke Coffey öz "X" səhifəsində yazıb: "Azərbaycan hazır olmalıdır". Amma nəyə hazır olmasına eyham vurmayıb.

Sonda isə deyək ki, siyasi fonda baş vermiş kimi görünən hadisələrin altında iqtisadi maraqlar yatır. Belə ki, İsrailin Livanı neytrallaşdırmaq hərəkətinin

sinin qarşısını kəsmək üçün İMEC tranzit layihəsini ortalığa atıb. İsrail bu planın önəmli halqasında yerləşir. Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizi və ya İMEC müasir dövrün ədviyyat marşrutu və Çinin Bir Kəməş və Yol Təşəbbüsünə alternativ kimi qiymətləndirilir.

Bu, ABŞ, Avropa İttifaqı və Səudiyyə Ərəbistanı tərəfindən dəstəklənir. Dəhliz BƏƏ, Səudiyyə Ərəbistanı və İordaniyanı İsrailin Aralıq dənizindəki Hayfa limanına birləşdirən dəmir yolu və gəmiçilik şəbəkəsinin yaradılması məqsədi daşıyır. Daha sonra mallar Süveyş kanalından yan keçməklə Avropaya göndərilə bilər. Bu dəhlizə qarşı Ankara Türkiyə, İraq, Qətər və BƏƏ

arasında imzalanan "Qalxınma Yolu" layihəsini irəli sürdü. Layihə 1200 kilometrlik bir yol üzərindən sürətli qatar və quru yolları ilə Bəsrə Körfezindəki Faw limanından Divaniyə, Nəcəf, Kərbəla, Bağdad, Mosul kimi İraqın mühüm şəhərlərindən Türkiyəyə, buradan da Avropaya çatdırılmasını planlayır. Çinin İpək Yolu layihəsinin cənub istiqaməti Şian şəhərindən başlayaraq Urumçi-Şərqi Türküstan-dan keçərək Pakistanda Karaçi və Qvadar limanlarından Oman dənizinə uzanır. Oman körfezindən BƏƏ və Qətər ətrafından keçərək Fars körfezi ilə Bəsrə körfezinə gələn, oradan da İraqdan Türkiyəyə və ta Londona qədər Avropaya çatan Qalxınma Yolu xüsusən də Çin üçün asanlıq deməkdir. Qəterin maye qazının Fao limanı vasitəsilə Türkiyəyə, oradan da Avropaya nəqli daha az xərc deməkdir. Bu kontekstdə nəzərə alınmalıdır ki, layihə Körfez bölgəsindəki limanlardan yan keçməyəcək.

Fao Limanı Layihəsi Çin üçün yeni seçimdir. Çünki Çin İpək Yolu Layihəsini İran marşrutu ilə işlətməyə çalışır. Lakin Qərb dünyası ilə İran arasındakı gərginlik və inamsızlıq bu marşrutu risk altına qoyur. Daha doğrusu, İranın ikili oyunu Çini ofsayt duruma salır. Bağdad hökumətinin də Türkiyəni seçməsi Çini daha təhlükəsiz və daha real seçim kimi bu nöqtəyə gətirə bilər. Çünki ABŞ-ın Hindistandan başlayaraq Yunanıstana, oradan da Avropaya uzanan İMEC layihəsində əsas nöqtələr BƏƏ-nin Jabel Ali, Al Ghuvaifat, Səudiyyənin Haradh, Riyadh, Al Haditha, İsrailin Hayfa, Yunanıstanın Piraeus nöqtələridir. İsrailin isə Hayfa limanını Qəzza tərəfini fələstinlilərdən təmizləməsi məntiqli idi. Livanı iflic hala salması, ardınca Suriyaya eyni aqibəti yaşatmasının məqsədi Türkiyənin yolunu kəsməkdir.

Beləliklə, məlum olur ki, İsrailin, arxa planda isə ABŞ-ın Li-

vanı viranəyə çevirməsi siyasi yox, iqtisadi əsaslıdır. ABŞ Çinin qarşısını kəsməyə çalışır, yeni İsrail Livanı işğal edərək və işğal da Suriyaya qədər uzadaraq Türkiyənin qarşısını kəsməyə çalışır. Təsədüfi deyil ki, İsrailin Livana hücumu fonunda Yaponiya ABŞ-ın nüvə silahlarının Asiyada yerləşdirilməsi məsələsini müzakirə etməyə çağırıb. Belə ki, Yaponiyanın yeni təyin olunmuş baş naziri Şiqeru İşiba regionda ABŞ nüvə silahlarının yerləşdirilməsi perspektivini müzakirə etməyi təklif edib və ölkədə özünün nüvə arsenalının yaradılmasını müdafiə edib.

Ülviyyə ŞÜKUROVA

Ucar sakini “Aztelekom” MMC-dən şikayət edir, qarşı tərəf isə...

Ucar rayon sakini Həsənov Daşqın Mahir oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. O, “Aztelekom” MMC-dən şikayət edir:

“Mən, Həsənov Daşqın Mahir oğlu, yazıb sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırınız.

Məlumat üçün bildirim ki, evimdə bir ay yaşayış olmadı. Qayıdan zaman internet xəttini açdırmaq istədim. Mənə bildirdilər ki, 140 manat cərimə olunmusunuz. 1 ay internet istifadə etmədiyim üçün niyə cərimə olunmalıyam?”

Məsələ ilə bağlı “Aztelekom” MMC-yə sorğu ünvanladım. Sorğumuza cavab olaraq bildirildi ki, “Aztelekom” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti ilə abunəçilər arasında münasibətlər müvafiq qaydada, tərəflər arasında imzalanmış telekommunikasiya xidmətlərinin göstərilməsi barədə müqaviləyə və qüvvədə olan qanunvericiliyin tələblərinə əsasən tənzimlənir:

“Belə ki, müştərilər müqavilə ilə müəyyən edilmiş şərtlərə əsasən, 12 ay ardıcıl olaraq gecikməyə yol vermədən xidmətdən istifadə ilə bağlı ödənişləri həyata keçirdiyi halda qoşulma haqqı və ONT modemini ödənişi tələb olunmadan modem abunəçisinin istifadəsinə verilir. Abunəçi tərəfindən müqavilə ilə müəyyən edilmiş ödənişin icrası gecikdirilsə, o halda modemini dəyər və qoşulma haqqı operatora tam şəkildə ödənilməlidir.

Sorğuda qeyd edilən halda da internet xidmətinin göstərilməsi ilə bağlı 28.11.2023-cü ildə yuxarıda qeyd edilmiş şərtlərlə müqavilə bağlanılıb. Abunəçiyə ödənilməsi bildirilmiş məbləğ heç bir halda hər hansı cərimə və ya əlavə ödəniş deyil. Sözügedən məbləğ internet xidməti qoşularkən abunəçiyə güzəşt edilməsi, müqavilə şərtlərinə əməl edilməməklə xidmətdən istifadə ilə bağlı ödəniş öhdəliyi vaxtında icra edilməməsi səbəbi ilə qoşulma haqqı və modemini dəyərinin ödənilməsi öhdəliyidir.

Abunəçilər ONT modemini qiyməti, qoşulma şərtləri və tariflərlə bağlı ətraflı məlumatla aztelekom.az saytında tanış ola bilərlər”.

Aynurə İSMAYIL

Azərbaycanda şok olay

Pensiyasını kəsdilər, dedilər ki, sən 31 il əvvəl ölmüsən...

Bakı şəhəri, Binəqədi rayon sakini, Mustafayev Əli Mustafa oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, nazirlik onun pensiyasını qanunsuz olaraq kəsib, səbəb olaraq isə “1993-cü ildə rəhmətə getdiyi” göstərilir. Şikayətinin müərciatını olduğu kimi dərc edirik:

“Hörmətli Sahil Babayev!

Əmək və Əhlinin Sosial Müdafiə Nazirliyində “ölü kimi” qeydə alınan şəxs - mən Mustafayev Əli Mustafa oğlu - 01.07.1947-ci ildə Saatlı rayonunun Hacıqasımlı kəndində anadan olmuşam. Saatlı rayonunda Hacıqasımlı kəndində kolxozda işləyib, pensiyaya çıxmı-

şam. İndiyə kimi də normal qayda pensiyamı alırdım. Bu ay hər kəsin pensiyası gəldi, amma mənim

pensiyam gəlmədi. Qaynar xəttə zəng etdim. Ordan bildirdilər ki, deyiniz şəxs 01.03.1993-cü ildə və-

fat edib. Sistemdə belə yazılıb.

Başla düşə bilmirəm, 2012-ci ildən pensiyaya çıxmışam. Ölü necə pensiyaya çıxar? 2012-ci ildən də pensiyamı indiyə kimi normal qaydada almışam. Deyirəm ki, mən dəfələrlə xaricə getmişəm, Rusiya, Belarusiya, İran və fərqli ölkələrə. Ölü necə gedər? İndi mənim pensiyamı kəsiblər ki, sən ölmüsən. Mən onlara deyirəm ki, yaxşı, sizinlə razıyam, bəs mənim məzarım hardadır? Harda ölmüşəm mən? Necə ölmüşəm? 1993-cü ildə vəfat etmişəmsə niyə mənə xəbər vermədiniz. Sağ ola-ola deyirlər ki, siz ölmüsünüz”.

Məsələ ilə bağlı Dövlət Sosial Müdafiə Fondu ilə əlaqə saxladım. Fondan bildirir ki, məsələni aydınlaşdırıb, məlumat verəcəyik.

Aynurə İSMAYIL

Ağcabədi sakini əlillik pensiyasını ala bilmir

Ağcabədi rayon Kəbirli kənd sakini Mirzəliyev İsa Kamal oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. O, əlillik pensiyası ala bilməməsindən şikayətdir:

“Mən, Mirzəliyev İsa Kamal oğlu, bildirirəm ki, 1992-ci ildə müharibədə olmuşam. 4 il aktiv döyüşlərdə xidmət etmişəm. Müharibədə yaralanmışam, avtomatla ayağımdan vurulub. Güllə sinir sistemimi zədələyib.

2016-cı ildən başlayaraq pensiya alırdım. Əvvəl ayaq və əl barmaqlarımın ucları gizildəməyə, sonra isə bütün bədənəm əsməyə başladı. Əvvəl əlillik üçün 3-cü qrup pensiya almışam, 2018-ci ildə 2-ci qrup əlillik pensiyası, 2023-cü il dekabr ayında isə pensiyamı ümumiyyətlə kəsdilər.

Əvvəl dərmanlarım Yaşad Fondu tərəfindən verildi. Pensiyam kəsildəndən sonra dər-

manlarımı da Yaşad Fondu vermədi. Xahiş edirəm, müharibə ilə əlaqədar pensiyamın düzəlməyində mənə kömək edəsiniz.”

Məsələ ilə bağlı Əmək və Əhlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə əlaqə saxladım. Qurumdan bizə bildirildi ki, Ağcabədi rayon sakini,

1973-cü il təvəllüdlü Mirzəliyev İsa Kamal oğlu əlillik vəziyyətinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı tibb müəssisəsi tərəfindən rəsmiləşdirilən forma-88 göndərişi əsasında 01.04.2024-cü il tarixdə Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyində əyani müayinə edilib.

Agentliyin həkim-ekspertlərinin əyani müayinəsi zamanı müəyyən edilib ki, vətəndaşın hazırkı diaqnozu (Parkinson xəstəliyi) ümumi səbəbdən əlillik təyinatına əsas verir.

Bu səbəbdən də İsa Mirzəliyevə Nazirlər Kabinetinin 13 may 2022-ci il tarixli 187 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Əlilliyin müəyyən olunması meyarları”na uyğun olaraq ümumi səbəbdən, orqanizm funksiyalarının 80% pozulmasına görə müddətsiz əlillik təyinatı aparılıb.

Aynurə İSMAYIL

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq

Qubadlı sakini müavinətinin kəsilməsindən narazıdır

Qubadlı rayon sakini Həsənalıyev Səadət Bəhrəm oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi müavinətinin kəsil-

məsindən narazıdır:

“Mən, Həsənalıyev Səadət Bəhrəm oğlu, bildirirəm ki, cənab Prezidentimizin sərəncamına əsasən, oğlum Təccəddinə verilən məcburi köçkünlər üçün nəzərdə tutulan 60 manat aylıq müavinət kəsilib.

Oğlum 2022-ci ildə hərbi xidmətə yollandı. Həmin tarixdən ona verilən müavinət dayandırıldı.

2024-cü il yanvar ayının 25-də hərbi xidməti başa vurub, evə qayıtdı. Lakin dövlətimiz tərəfindən verilən müavinətlə təmin olunmadı”.

Əmək və Əhlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən Hurriyyet.az-ın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, məcburi köçkünlərə vahid aylıq müavinət verilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 24 yanvar tarixli 11 nömrəli qərarı ilə təsdiq

edilmiş “Məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün yemək xərci müavinəti, habelə kommunal və digər xidmətlər üzrə dövlət büdcəsindən ödənişlər əvəzinə vahid aylıq müavinətin ödənilməsi Qaydası”na əsasən tənzimlənir. Qaydanın 2.2-ci bəndinə əsasən, məcburi köçkün düşdükdən sonra ərazisi işğal olunmuş rayondakı (şəhərdəki) yaşayış yeri üzrə qeydiyyatdan çıxaraq ərazisi işğal olunmamış digər rayon (şəhər) üzrə yaşayış yerinə qeydiyyatda düşmüş məcburi köçkünlərə və onların ailə üzvlərinə vahid aylıq müavinətin verilməsi şamil edilmir.

Həsənalıyev Təccəddin Səadət oğlu da Cəlilabad rayonuna daimi qeydiyyatda düşdüyü üçün (sonradan dəyişib) ona vahid aylıq müavinətin verilməsi şamil edilmir”.

Aynurə İSMAYIL

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Gənc nəslin milli mənlilik şüurunun inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik hisslərinin tərbiyəsi

Təhsil həyatına ilk addımları məktəbdə atırıq, yazıb-oxumağı məktəbdə öyrənirik. Kitablara dostlaşıb, onlardan faydalı məlumatlar öyrənirik. Bilik tükənməz bir xəzinədir. Məktəb isə bizlərə bu xəzinəni bəxş edən elm-təhsil ocağıdır. Dahi bir kələmdə necə də gözəl deyilib: "Müəllim bağbana, məktəbsə bağa bənzər. Ən gözəl çiçəklər və meyvələr, onun zəhmətinin barıdır".

Əvvəlki müəllimlər indiki müəllimlərin arasında çox fərq var. Əvvəllər, yeni təxmini 2005-ci illərədək qadın müəllimlər orta məktəbdə şagirdlərə həqiqətən də ana olurdular. Uşağın anası bilmədiyi problemini müəllim bilirdi və həll edirdi. Məhz elə bu səbəbdən də ölkədə qanunsuzluq, narkomaniya, cinayət faktları az idi. Çünki müəllimlər bizə təkcə təhsil yox, həmçinin həyatı öyrədirdilər. Onlar bu peşəni bizlərə o qədər sevdirdilər ki, müəllimliyin dünyada ən gözəl sənət olduğunu düşünmədən deyə bilərdik.

Ümumiyyətlə, məktəblər təkcə övladlarımıza təhsil vermirlər, həm də onların təlim və tərbiyəsi ilə məşğul olurlar. Əvvəllər 45 dəqiqə dərs vaxtının 10-15 dəqiqəsini təlim-tərbiyəyə sərf edən müəllimlərimiz vardı. Amma müasir təhsil ocaqları təlim-tərbiyə məsələsini nisbətən arxa plana atıb. Görünür, elə bu səbəbdən də bəzi gənclər pis vərdislərə, kriminala meyl edirlər.

Belə bir deyim var ki, gələcək gənclərin, gənclər isə müəllimlərin əsəridir. Ən yaxşı mühəndislər, həkimlər, memarlar məhz müəllimlərin əsərləridir.

Bəs məktəbdəki psixoloqların işi nədir?

Dəfələrlə bu mövzuda yazılar vermişik, təəssüf ki, indiyədək bu sahədə heç bir tədbir görülməyib. Bəllidir ki, məktəbdəki psixoloqların əksəriyyəti ya direktorun, ya da müavinin qohumu, tanışıdır. 1 ayda 3 dəfə məktəbə gələnlər, sadəcə yoxlama zamanı gəlib uşaqları "öyrədən" psixoloqlar da var. Məsələn, Gəncə şəhəri, Nizadə

lar, ən əsası da savadsızlıq həddindən çox artıb. Yəqin ki, psixoloqlar normal fəaliyyət göstərsələr, məktəblilər arasında pis vərdislərə meyl edənlərin sayı da azalar.

**"Bu sistemin düzgün
qurulmamasında
psixoloqları
günahlandırı bilmərik"**

Məsələ ilə bağlı psixoloq
Gülınar Orucova ilə həmsöhbət
olduq:

"Ümumilikdə onu deyim ki, məktəblərdə siniflərin sayı çox-

dən sonra iş fəaliyyətinə başlayırlar. Mənim özümə də maraqlı olan bir sual var: heç bir terapiyanı bilmədən, yalnız nəzəriyyə ilə işə necə başlayırlar?

Misal üçün, mən universiteti bitirəndən sonra öz hesabımı bir neçə proqram və kurslar keçmişəm. Bu proqramların sayəsində də işimi qurmuşam.

Bu proqramların bəziləri 4 moduldan ibarət olur. Hər modulu 400-600 AZN olan proqramlar var. Məktəb psixoloqunun əmək haqqı isə 480 manatdır. Bu zaman belə bir acı gerçək də ortaya çıxır ki, məktəb psixoloqu bu ödənişi necə etsin? Beləliklə də heç bir proqram öyrənə bilmirlər. Bu halda da heç bir proqramla iş apara bilmir, ancaq öz şəxsi təcrübələrindən istifadə edirlər. Şəxsi təcrübə də o qədər böyük nəticə verə bilməz".

Gülınar Orucova hesab edir ki, məktəb psixoloqları işlərini düzgün bilsə, proqramlardan dövlət hesabına faydalanmaq imkanı olsa, müsbət nəticə əldə oluna bilər: "Azərbaycanda və yaxud da xaricdə dövlət hesabına kurslar təşkil olunmalıdır. Bu gün biz özəl sektor olaraq qazanırıq və bunun hesabına inkişaf proqramlarına,

maniya, alkoqolizm və s. mövzularda bir çox litseylərdə bizim seminarlarımız olub.

Bu gün psixoloqlar sadəcə məktəbdə davamiyyəti yoxlayır, uşaqları tədbir zamanı hərsa aparır və oradan gətirir. Daha sonra boş dərsləri əvəz edirlər və s. Görün, nə acınacaqlı məqamdır. Əslində isə psixoloqun işi bu olmalı deyil. Bunun günahkarı da həmin məktəblərin direktorudur.

Ümumiyyətlə, bu gün məktəbdə çalışan psixoloqların öz-güvəni qırılır. Direktorlar hər dəqiqə ona edə biləcəyi və bilməyəcəyi tapşırıqlar verir. Daha sonra da xırda bir səhvə onu danlamağa başlayır. Psixoloq psixoloji dəstək verməlidir, "al-apar, gəl-götür" işini görməməlidir. Bu zaman isə psixoloqların özləri gərgin vəziyyətə düşürlər. Bütün bunlar düzgün deyil. Litseylərdə və özəl sektorlarda psixoloqlar həqiqətən də öz işlərini layiqincə görürlər, amma məktəblər haqqında bunu deyə bilmərik.

Psixoloq öz işi ilə məşğul olmalıdır. Təhsildə psixoloqlara önəm verilməlidir, onlara saat ayrılmalıdır. Məktəb direktorları hörmətlə yanaşmalıdır. Əgər bu gün məktəb direktoru psixolo-

Məktəbdə psixoloqlar niyə var?

1 ayda cəmi 3 dəfə məktəbə gələnlər, sadəcə yoxlama zamanı gəlib uşaqları "öyrədən" psixoloqlar da var

mi Aydın adına 18 nömrəli məktəbdə 11-ci siniflərə yoxlama gələn zaman uşaqların tanımadıqları, adını bilmədikləri, özünü psixoloq kimi təqdim edən bir müəllim gəlib onlarla tanış olub, daha sonra bildirmişdi ki, soruşan olsa, mən ayda 1 dəfə sizlərlə söhbət edirəm. Görün, indi məktəblər nə gündədir ki, psixoloqun özü uşaqları yalan danışmağa sövq edir. Əlbəttə, bu kimi hallardan çox danışa bilərik.

Xoşagəlməz bir fakt da odur ki, son vaxtlar intihar edənlərin əksəriyyəti məhz orta məktəb şagirdləridir. Əslində, bunun psixoloqun fəaliyyəti ilə birbaşa yox, dolayısı ilə əlaqəsi var. Məktəb rəhbəri və müəllimlər öz öhdəliklərini tam yerinə yetirə bilsələr, bu kimi hallar azalar.

Daha bir fakta diqqət edək. Məktəbdəki psixoloqların çoxu formal fəaliyyət göstərdikləri, sadəcə maaş üçün işlədikləri üçün, şagirdlər arasında narkotik istifadə edənlərin sayı da çoxalıb. Üstəlik, erkən nigah-

dur. İbtidai siniflər və yuxarı siniflər var. Bu siniflərə görə 1 psixoloqun olması çox azdır. Bir məktəbdə minimum 3 psixoloq olmalıdır.

Son zamanlarda inklüziv təhsilin təşviqi ilə bağlı qərarlar çıxıb. Hər sinifdə hansısa sindromdan əziyyət çəkən uşağı cəmiyyətə adaptasiya etmək məqsədi ilə 2 uşaq yerləşdirirlər. Bu uşaqlar dərslərdə hər hansı bir davranış pozuntuları ortaya çıxara bilirlər və bu davranış pozuntularına görə də, sinifdə hər hansı problemlər - istər valideynlərlə, istər də müəllimlərlə - ortaya çıxı bilər.

Əlbəttə, bu gün məktəb psixoloqlarının işi heç də bəyənirlən deyil. Amma bu sistemin düzgün qurulmamasında biz məktəb psixoloqlarını günahlandırı bilmərik. Bunun düzgün qurulmamasında cavabdeh sırf aidiyyəti qurumdur. Bəziləri universiteti bitirdikdən sonra gəlib məktəblərdə psixoloq işləyirlər. Müəllimlər və psixoloqlara aid olan imtahanlardan keçdik-

eləcə də xəstələrimiz üzərində işləyə biləcəyimiz hansı proqramlar lazımdırsa, onu əldə edirik. Hətta onlayn olsa belə, bu proqramlara qatılmaq, öyrənmək mümkündür.

Məktəb psixoloqları işlərini düzgün qursa, uşaqlar arasında bu qədər mübahisə olmaz. Son dövəmdə belə hallara rast gəlirik ki, uşaqlar bir-birlərini alçaldırırlar, döyürlər və söyürlər. Bununla ürayı soyumayıb, video çəkənlər də var. Məktəb psixoloqları bu kimi problemləri aradan götürə bilmir. Onlar ancaq keçmişdə qalan bəzi testləri edirlər. Bunlar da çox keçmişdən qaldıqları üçün yarsız hesab olunur.

Bu gün xüsusilə 9 - 11-ci siniflərdə "stress test" aparılmalıdır. İmtahan həyəcanını ortadan qaldırmaq üçün bu test vacibdir. Hansı ki, bu problemlə bağlı valideynlər bizə tez-tez müraciət edirlər. Misal üçün, özəl sektorlar, yeni litseylər öz müəsisələrinə bizi dəvət edirlər. Narko-

Psixoloq Gülınar Orucova:
"Məktəb psixoloqları işlərini düzgün qursa, uşaqlar arasında bu qədər mübahisə olmaz"

loqu hər kəsin qabağında alçaldırsa, tənqid edirsə, bu zaman psixoloqun məktəbdə uşaqların yanında heç bir hörməti ola bilməz".

Jalə FAMILQIZI

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

“Son illərdə ərzaq məhsullarının qiymətlərinin davamlı bahalaşmasını müşahidə edirik. Bunun bir neçə səbəbi var. Bəzən deyirlər ki, dünyadakı vəziyyətlə bağlıdır. Biz görürük ki, dünyada bəzi məhsulların qiyməti ucuzlaşır, amma bizdə ucuzlaşmır. Gah da deyirlər, yerli istehsalın azalması ilə bağlıdır. Fərqli səbəblər var və hamısının burada rolu var”.

Bu fikirləri sosioloq Elçin Bayramlı “Hurriyyet”ə açıqlamasında bildirib. Onun fikrincə, ümumiyyətlə, dünyada gedən proseslər, iqlim dəyişikliyi, quraqlıq və s. ərzaq istehsalını azaldır: “Bütün ölkələrdə bu problemlər müşahidə olunur. Bizdə əlavə olaraq yerli istehsalda ciddi problemlər var. Yəni hər hansı ölkədə quraqlıq müşahidə olunur, başqa hansısa müxtəlif səbəblərdən problemlər yaranır, bizdə bu subyektiv səbəblər - korruptsiya amili, monopoliya məsələləri, sahibkarlara, fermerlərə müxtəlif maneələr və s. ilə bağlıdır”.

Elçin Bayramlı deyir ki, Azərbaycan 50 faizdən artıq idxaldan asılıdır: “Deməli, Azərbaycanda kənd təsərrüfatı ilə əhəlinin 40 faizinə qədər məşğul olmalıdır. Amma bu, ölkənin tələbatının yarısını belə, ödəmir. Biz ümumilikdə 50 faizdən artıq idxaldan asılıyıq. Bəzi ərzaq məhsullarında isə bu rəqəm 70-80 faizə çatır. Hökumətin qarşısında məqsəd qoyulmuşdu ki, ərzaq təhlükəsizliyini təmin edək, amma edə bilmirik, əksinə hər il aqrar sektorda tənəzzül görürük. Statistikalar da bunu göstərir. Çox sahələrdə idxal artıb. İldən-ildə idxal artır, istehsal azalır. Bu, heyvandarlıq, bitkiçilik və digər sahələrə də aiddir. Nəticədə də, təbii ki, idxaldan asılılığımız bahalaşmaya gətirib çıxarır.

İkinci səbəb, sahibkarlara, fermerlərə, əkinçilərə yaradılan maneələrdir. Məsələn, suvarma işi yaxşı təşkil olunmayıb deyə su ilə bağlı problemlər var. Bu halda da ciddi problemlər yaranır. Bundan əlavə, fermerlərin bazarlama məsələsi, kəndlilərin öz məhsullarını rahat şəkildə bazara çıxarması təmin olunmadığına görə, yerlərdə 20-30 qəpiyə alınan məhsul paytaxtada, iri şəhərlərdə 1-2 manata satılır. Yəni məhsulu ekib-becərən yox, dəllallar, bazarları zəbt etmiş alverçilər qazanırlar. Bu halda sahibkar da, alıcı

Ölkədə qiymətlər niyə sürətlə artır?

da ududur. Tutaq ki, kəndli məhsulunu 20 qəpiyə satır, mən burada 1 manata alıram, ortadakı 80 qəpiyi dəllallar qazanır. Belə bir sistem qurulub. Bu səbəbdən də, milyardlarla pul ayrılısa da, bizdə kənd təsərrüfatı sahəsində heç bir irəliləyiş yoxdur”.

Sosioloq bildirir ki, Azərbaycanda neftdən sonra ən gəlirli sahə aqrar sektordur: “Digər sahələrə girmək imkanımız yoxdur. Nə ağır sənayedə dünya bazarına çıxma bilmərik, nə turizmde rəqəbat imkanımız, nə də informasiya texnologiyası sahəsində potensialımız var. Bizim əsasən aqrar sənaye sisteminə potensialımız böyükdür. Aqrar sahə ən yüngül və yeyinti sənayesi deməkdir. Təəssüf ki, biz bunu da qura bilməmişik. Xammal ixracatçısına çevrilirik. Məsələn, pambığı emal edib, ammal kimi ucuz qiymətə xaricə satırıq, oradan da dayanmadan geyim məhsulları idxal edirik. Burada milyardlarla pul itiririk. Bu, digər sahələrə də aiddir.

Deməli, ümumilikdə ərzağın bahalaşması daha çox iki sə-

bəblə - xarici və daxili amillərlə bağlıdır. Burada isə daxili amilin payı daha çoxdur. Məsələn, biz görürük ki, xaricdə taxılın qiyməti ucuzlaşdı, bizdə isə heç bir fərq etmir. Nəticədə bu, yerli istehsalın azalmasına, qiymət artımına səbəb olur. Yəni məhsulun maya dəyəri artanda, təbii ki, bazarla bahalaşma yaranacaq”.

Ekspert deyir ki, məhsulun maya dəyərinin artmasına da bir neçə amil təsir edir: “Son illərdə suyun, bitkiçilik dərmanlarının, yanacaq, dizelin, qiyməti artır, müxtəlif sahələrdə bahalaşma baş verir. Təbii ki, bu da bütün

xaricdən gətirilir. Halbuki, bizim ele potensialımız var ki, Azərbaycan özəhalisini tam şəkildə bütün ərzaq məhsulları ilə təmin edə bilər. Əlavə olaraq da böyük ixrac imkanlarımız var. Sadəcə, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi aqrar sahədə düzgün stimullaşdırma aparmır, düzgün proqramlar yerinə yetirmir. Baxmayaraq ki, milyardlarla dövlət vəsaiti ayrılır, bu pullar batır. Deməli, burada problem var. Buna görə, sahibkarlara maneələr, korruptsiya aradan götürülməlidir”.

Sosioloq hesab edir ki, ölkədə bolluq və bərəkət yaratmağın

getdikcə aqrar sahədə tənəzzül baş verir. Aqrar sektorda məhsul azalması sənayeye də zərər vurur. Çünki yeyinti sənayesi, yüngül sənaye artıq təmin olunmur.

Digər tərəfdən, biz niyə duru yaqları Rusiyadan, Ukraynadan almalıyıq?! Axı, belə olmur. Bu zavodlar öz yerli südümüzdən istifadə etməlidirlər. Eləcə də davamlı olaraq etin qiyməti qalxır. Niyə? Çünki heyvandarlıqda da maya dəyəri artıb, örüşlər azalıb. Bu kimi məsələlər etin qiymətinin bahalaşmasına gətirib çıxarır. Nəticədə əhəlinin sosial vəziyyəti ağırlaşır və ərzağın bahalaşması dayanmır”.

Ekspert qeyd edir ki, bahalaşmanın qarşısını almaq üçün ciddi dövlət proqramı qəbul olunmalıdır: “Ölkənin yarısı Bakı və Abşeron zonasına dolub. Çünki regionlarımızın heç birində iş imkanları yoxdur. Dövlət elə siyasət yürütməlidir ki, şəhərlərə dolmuş əhali geri qayıtsın, orada iş yerləri ilə təmin olunsun, təsərrüfatlar yaratsın, heyvandarlıqla məşğul olsun, əkin-biçin etsinlər. Regionlarda kiçik istehsal sexləri təşkil olunmalıdır. Biz niyə xarici ölkədən tomat idxal etməliyik?

Bundan əlavə, insanlara güzəştli şərtlərlə kredit verilməlidir ki, gedib özünə iş yaratsın. Nəticədə, əhali bir yerə doluş-

istehsalçılara zərbə vurur. Həm də məhsulların maya dəyərini artırır.

Əlavə olaraq, bazarda tələb-təklif məsələsi də var. Təklif azalanda tələb çoxalır. Tələb təmin olunmursa, qiymətlər bahalaşır. Ona görə də yeganə şərt məhsul bolluğunun təmin olunmasıdır. Məhsul bolluğunun da idxalla təmin etmək doğru deyil. Birincisi, ölkə bazarına mənşəyi məlum olmayan ucuz məhsullar gəlir. İkincisi, ölkədən küll miqdarda valyuta çıxır. Üçüncüsü, bizim yerli istehsalçı sıradan çıxır, bazarlar xarici məhsulla dolur. Bunların hamısı ölkə iqtisadiyyatına zərər vurur, insanları işsiz, torpaqlarımızı istifadəsiz qoyur”.

Elçin Bayramlı vurğulayır ki, ölkəmizdə aqrar sığorta sistemi də bizlə işləmədiyinə görə insanlar bir çox hallarda zərərə düşür: “İnsanlar əziyyət çəkib, hektarlarla yerdə əkin-biçin edir. Son nəticədə, əldə etdiyi gəlir xərcləri ödəmir. Və gələn il əkmək istəmir. Artıq bu sahə sıradan çıxdı. Nəticədə həmin məhsullar

çox sadə üsulu var: “Bunun üçün bütün ölkə boyu daimi yarmarkalar təşkil olunmalıdır. Bakı şəhərində minimum 5 və ya 10, Gəncə, Sumqayıt şəhərlərində 2 yerdə, digər şəhərlərdə 1 yerdə, yəni 365 gün daimi yarmarkalar olmalıdır. Bu yarmarkalara ancaq öz məhsulunu istehsal edən kəndlilər, sahibkarlar, fermerlər buraxılmalıdır. Bu halda onlar öz məhsulunu 20 qəpiyə deyil, 60 qəpiyə satacaq, gəlir əldə edəcəklər. Biz də alıcı olaraq 1 manata yox, 60 qəpiyə almış olacağıq. Deməli, biz burada 2 dəfə də irəli düşürük, dəllallar isə ortadan çıxır. Nəticədə, öz məhsulundan yaxşı gəlir əldə edən sahibkarlar, fermerlər, əkinçilər gələn il daha çox məhsul istehsal etməyə çalışacaq, öz imkanlarını genişləndirəcəklər. Texnika alacaq, daha yaxşı işçilər tutacaq, çalışacaq ki, çox məhsul istehsal etsin.

Üstəlik, məhsul hər hansı təbii fəlakət nəticəsində məhv olarsa, dövlət aqrar sığorta ilə zərərini kompensasiya etməlidir. Bizdə bu şeylər olmadığından,

Sosioloq Elçin Bayramlı:

“Bunun obyektiv və subyektiv səbəbləri var...”

maz, Bakının da yükü azalar. Regionlarda da iqtisadi aktivlik olar. Məşğulluq məsələsi aradan qalxar. Xaricə çıxan valyutamız azalar. Dövlətin sosial yükü də azalar. Bu halda ünvanlı sosial yardım verməyə də ehtiyac qalmaz, insanlar özləri qazanacaq”.

Aynurə İSMAYIL

Afət Qaziyeva terrorçu Vardanyana pulsuz vəkillik edir, qaziya yox?

VK-nın sədri, MHŞ üzvü Anar Bağirovdur, yoxsa Əlirza Həbilov?

Media 10-a yaxın vəkili Vəkillər Kollegiyasının (VK) sıralarından çıxarılacağını bildirib. Hələlik adlar çəkilmir, görəsən, VK rəhbərliyindəki görevlərindən sui-istifadə edənlər barəsində hansısa tədbir görülməkdir? 7 ildir intizam komissiyasının üzvü, DİN-in vəkili və nümayəndəsi kimi saxta statusla hüquqverici sənəd olmadan məhkəmə işlərinə çıxıb, 1-ci dərəcəli Qarabağ qazisinin hüququna qeyri-prosessual qadağa qoyan, saxta qərarlar tərtib edən, etdirən Əlirza Həbilovun vəkili adından şəxsi mənafeyi adına yararlanmasına, DİN-dən "vəkil haqqı" - əməkhaqqı almasına qiymət verən olacaqmı? Sui-istifadə halları bir daha diqqətə çatdırılır:

1. 2017-ci ildə 1 sayılı Bakı İnzibati- İqtisadi Məhkəməsinə (hakim Elçin Məmmədov) DSMF-ə qarşı işdə Əlirza Həbilov DİN-i 3-cü şəxs etdirib və onun vəkili və nümayəndəsi kimi hüquqverici sənəd təqdim etmədən iddiaçı Qarabağ əlilinin əleyhinə çıxış edib. Əlilin etirazına cavab olaraq hakimi onun barəsində xüsusi qərarla çıxarmağa, akt tərtib etməyə səsləyib, amma hakim bu təxribata getməyib.

2. 2018-ci ildə Şəki İnzibati- İqtisadi Məhkəməsinə (hakim Kənan

Vəliyev) DİN-in adından bəyanatla çıxış edib ki, Ali Məhkəmədə də olsa 1-ci dərəcəli Qarabağ qazisinin hüquqlarının təminatına imkan verilməyəcək. DİN-in adından verilən bu bəyanatı hələ də nə DİN, nə VK rəhbərliyi, nə prokurorluq, nə Ədliyyə Nazirliyi, nə də məhkəmənin özü qiymət verib. Hamısı qanunsuz vəkilin qanunsuz bəyanatının DİN-i müdafiə (?) məqsədilə edildiyini vurğulayıb.

3. 2019-cu ildə Şəki İnzibati- İqtisadi Məhkəməsinə (hakim İlqar Cabbarov) 15 fevralda qərar qəbul edilmədiyi, iclasın növbəti tarixə təyin edildiyi halda (bunu elektron məhkəmə sistemi sübut edir), iddianın mümkün sayılmaması haqqında 15.02.2019 tarixli qərarla tərtib etdirib.

Bu 15.02.2019 tarixli qərarla 5 ildən çoxdur Azərbaycan Respublikasının sistemində preysudial Konstitusiyaya aktı kimi tətbiq etdirən Əlirza Həbilov Qarabağ əlilini ayrılan vəkillərin də şikayətləri yazmasına vəzifəsindən yararlanaraq qadağa qoyub. Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin saxta qərarladını qüvvədə saxlayan qərarladından kassasiya şikayəti verməyə ismayılı (?) bəyəm Ali Məhkəmə İsmayılıya köçüb? - M. B.) hüquq məsləhətxanasından ayrılan Nəvəhid adlı vəkilə şikayəti yazmağı qadağan edən VK-nın vəzifəli şəxsi özü hüquqverici sənəd olmadan Ali Məhkəmədə

(hakim Kəmaləddin Bədəlov) DİN-in vəkili və nümayəndəsi kimi iştirak edib. Və DİN-in adından verdiyi bəyanatı qəbul etdirib. Ali Məhkəmə 12.02.2020 tarixli qərarla kassasiya şikayətini mümkünsüz saymayıb ki, şikayət gec yazılıb. Əlirza Həbilovun qabaqlayıcı tədbiri-göstərişi ilə vəkili Nəvəhid Abbasov bu iclasda da iştirak etməyib.

Onu da vurğulayaq ki, bu "ali qərarla" iddiaçı Qarabağ əlilinə 4 il yarımlıq şikayətlərdən sonra verilib və anında Konstitusiyaya Məhkəməsinə (KM) şikayət verilib. Di gəl, icraata qəbul ediləcəyinə ümid yoxdur. Nədən KM özü də 15.05.2020-ci il tarixli qərarında Əlirza Həbilovu DİN-in vəkili statusunda göstərib.

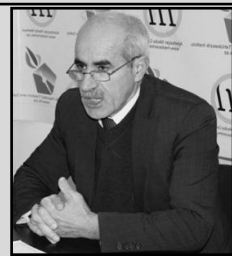
12.12.2022-ci il tarixli Bakı İnzibati Məhkəməsinin (hakim Orxan Həsənov) iclasına isə Əlirza Həbilov 3 ilin vəkili Orxan Babayev DİN-in vəkili və nümayəndəsi kimi göndərib. Əlində də 15.02.2019-cu il tarixli iddianın mümkün sayılmaması haqqında qərarla. Bakı Apellyasiya Məhkəməsi (Şərafət Məmmədova, Pərviz Hüseynov, Cahangir Yusifov) 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilinə vəkili ayrılmasından imtina edib ki, tərəflərin hüquq bərabərliyi prinsipini pozacaq, amma DİN-in saxta vəkili və nümayəndəsini, DSMF-in 39 sayılı vəkili bürosunu hüquqverici sənəd olmadan qəbul edib.

VK-nın Hüquqi Yardım Mərkəzinə müraciət edən Qarabağ əlilinə 5 sayılı vəkili bürosundan Nureddin Kantayev pulsuz vəkili ayrılıb, amma vəkili, pulsuz olduğundan hüquqi yardımdan imtina edib. Mərkəzin direktor müavini, xanım Afət Qaziyeva MM-dən, Ali Məhkəmədən, ali dövlət hakimiyyəti orqanlarından gələn tapşırıqlara baxmayaraq, 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilinə nə cinayət, nə inzibati, nə də mülki işlərdə vəkili ayrılmasını çözməyib. Özü də vəkillikdən imtina edib. Yəqin pulsuz olduğuna görə. Bəs nə yaxşı terrorçu Vardanyana pulsuz vəkillik edir? Yoxsa, separatçı VK rəhbərliyində təmsil olunan vəkilə xidmət haqqı ödəyir, dövlət büdcəmə ziyan düşmür? Başqa nəse fikirleşmək olmur, yoxsa niyə terrorçu Vardanyana göstərilən yüksək xidmət Qarabağ əlilinə aşağı səviyyədə də olsa göstərilməsin?

VK-nın sədri, Məhkəmə Hüquq Şurasının üzvü Anar Bağirovun məhkəmədə müdafiəyə ehtiyacı olan 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilinə, dövlət büdcəsi hesabına gerek deyil, haqqı ödənilməklə vəkillik etməsi niyə mümkün olmasın? Pulla deyil? Müqavilə bağlanılsın, xidmət göstərsin. ƏLİRZA HƏBİLOVUN QARŞISINA ANAR BAĞIROVDAN ÖZGƏ KİM ÇIXA BİLƏR? Bir bilinsin görək, VK-nın sədri Anar Bağirovdur, yoxsa ?...

Məğrur BƏDƏLSOY

Məğrur Bədəlov

Qiymətlər, tariflər anında, pensiyalar “nağılla” qaldırılır

ƏMDX “Veteranlar haqqında” qanunun icrasından imtina edir

Artıq öyrəncəlik, qiymətlər, kommunal ödənişlər, tariflər bir gecənin içində qaldırılır, pensiyalar, təqaüdlər, əməkhaqlarının ilboyu artırılacağı söylenilir. Beləcə hansısa “eks, növbədənə-nar” deputatın, hökumət üzvünün “artım nağılları” bir il əhalinin başını qatır, medianın manşetinə çevrilir, növbəti ilin Novruz bayramına düşən ayda “göydən 3 -5 faizlik illik artım alması” düşür”. Sonra yenə də qiymətlər, tariflər sosial- iqtisadi əsaslandırılmadan birdən Tarif Şurasının qərarı ilə qaldırılır, əhaliyə isə yeni nağıllar danışılır. Köhnə nağıllarsa hələ də deputatların, məmurların dilində dolur. Ən böyük nağıl 80 manatlıq veteran pulları haqqındadır. Bir də veril-məyən uşaq pulları ara-sıra gündəmə gəlir.

30 sentyabrda Milli Məclisin payız sessiyasının ilk iclasının keçiriləcəyi, gündəliyin vəsiqələrin verilməsi və komitələrin formalaşması olması bildirilib. Düzü, hamı kimi, bizim də yeni tərkibli qanunverici hakimiyyətdən pozitivə doğru bir gözləntimiz yoxdur. Məclisin yeri dağ başı olsa da, özü dağın dibindən- PA-dan idarə olunur. Dılığır bir məmurun rüşvət, mənimsəmə qərarını qanundan aşağıda tutan, “biz neyləyə bilərik” ritorik sualı ilə deputatlıq edən qanunverici orqandan, tərkibli köhnə olsun, yeni olsun, nəse gözləmək olarmı?

“Veteranlar haqqında” qanunun yalnız bir maddəsi Qarabağ veteranlarına tətbiq edilir, onu da Tarif Şurası ləğv edib. Qanunun 11-ci maddəsinə görə, müharibə veteranlarının istifadəsində olan dövlət bağları və bağlılıq sahələri ƏVƏSİZ olaraq onların (müharibə veteranlarının) şəxsi MÜLKİYYƏTİNƏ verilir”. Bu ƏVƏSİZ MÜLKİYYƏT hüququnu QEYDİYYAT ÇIXARIŞI (“kupça”) ilə gerçəkləşdirməyə borclu olan İqtisadiyyat Nazirliyi, yanındakı ƏMDX (Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti) isə sözün gerçək anlamında dələduzluqla məşğuldur. Dələduzluq xidmətinə baxın, ƏMDX rəsmi məktublarla bildirir ki, əvəzsiz olaraq şəxsi mülkiyyətə verilmə hüquqların dövlət qeydiyyatına alınması demək deyildir. Tarif Şurasının 31.07.2023 tarixli qərarı ilə danışılmaz əmlakın dövlət qeydiyyatına alınmasına dövlət rüsumundan əlavə 236,96 manat xidmət haqqı müəyyən edilib və bu qərar QANUNDAN DA, KONSTITUSİYADAN DA ÜSTÜNDÜR.(?) Bu absurdluğu bir ay DƏDKR-in rəis müavini Elvin Məmmədov, növbəti bir ay Elşad Məmmədov bildirib. Baş prokurorluqdan, DTX-dan, Korrupsiyaya qarşı mübarizə baş idarəsindən qanuna zidd olaraq rüşvətxorluğundan, korrupsiyasından şikayət edilən ƏMDX-ya göndərilən müharibə veteranlarının kollektiv şikayətini isə müavin Rüstəm Şahbazov 27.09.2024-cü il tarixli məktubla cavablandırıb. Əvvəllər də rəsmi məktublarla “JEK”-in, ƏMDK-nın hansısa məktubunun (?), şəhadətnaməsinin (?), saxta-döğru “kupça”nın-qeydiyyat çıxarışının QANUNDAN, KONSTITUSİYADAN, MƏHKƏMƏ QƏRARINDAN ÜSTÜNLÜYÜNÜ (?) bildiren Rüstəm Şahbazov yenə də ənənəsinə sadiq qalıb. Bu yekəlikdə xidmətin müavini yazır ki, əvəzsiz şəxsi mülkiyyətə verilmə hüquqların RÜSUMSUZ və XİDMƏT HAQQISIZ olaraq dövlət qeydiyyatına alınmasına əsas vermir. Çünki “ Dövlət rüsumu haqqında” qanunda müharibə veteranlarının bağlarının dövlət qeydiyyatına alınmasının dövlət rüsumundan azad edilməsi yazılmayıb. Qanunun aliliyinə, Konstitusiyanın ən yüksək qüvvəsinə saymazlığa baxın, bəs “Dövlət rüsumu haqqında” qanunda Tarif Şurasının qərarı ilə rüsum belirləmə yazılıb? Özü də bağ sahələrinə aid olmayan qərarla?

İndi söz Milli Məclisdə, qanunvericidir. Ya bu “Veteranlar haqqında” qanunun 11-ci maddəsinə də ləğv etsin, ya da “Dövlət rüsumu haqqında” qanuna müharibə veteranlarının bağ sahələrinin dövlət qeydiyyatına alınmasının rüsumdan azad edilməsini əlavə etsin. Di gəl, Tarif Şurasının qərarını Konstitusiyadan, qanundan, Prezident fərmanından, NK qərarından üstün tutan xidmətin dələduzluğundan əl çəkəcəyi inandırıcı görünmür.

Allahverdi Eminovun iki kitabı nəşr olunmuşdur

Yazıçı - ədəbiyyatşünas və pedaqoq Allahverdi Eminovun "Qadın məlahətinin sirri" esse - romanı və "Nəsrə obrazilıq və təhkiyənin harmoniyası" monoqrafiyası "H. Zərdabi" nəşriyyatı tərəfindən 2024-cü ildə çapdan çıxmışdır.

Romanda müəllif, ümumiyyətlə, bütövlükdə qadın məlahətindən irəli gələn vərdişlərinə: yataq həzinliyinə, ruhi - cismani məhəbbətinə toxunmuşdur. 236 səhifəlik əsərdə Allahverdi Eminov yazır: "Mən mövzuda konkretlik axtarmaqdan uzaq olmuşam, amma oxucularımın bədii estetik zövqünü, tələbatını nəzərə almışam... Tövsiyəm o olar qadınlar qəşəngliyini, zahiri estetikasını və daxili aləmini mənimsəməyi bacarsınlar".

Romanda fərdi yaradıcılıq psixologiyasından və bədii elmi üslubundan qaynaqlanan təsvirləri, ricətləri oxucuların estetik tələbatına cavab verir, onlarda həyatsevərlik hissi aşılayır.

"Nəsrə obrazilıq və təhkiyənin harmoniyası" (190 səhifə) A. Eminovun oxuculara təqdim etdiyi monoqrafiyada dünya ədəbiyyatşünaslığında "açıq" qalan mövzuya həsr olunmuşdur. yazıçı - müəllif nəsr yaradıcılığında mühüm amil olan obrazilıq, müəllif təhkiyəsində harmoniyanın tənzimlənməsi məsələsi araşdırılmışdır.

Centlmen tərbiyəsi: ilahi paydan nə üçün uzaqlaşırıq?..

Cox gileylənirik uşaqlardan, xüsusilə, böyüyəndə - gənclik yaşında dolanda. Onların həm geyimi, həm də davranışı bizi qane eləmir: sifətinə yaraşmayan, biz-biz qıvrılan qara saqqalı, corabsız geyindi ayaqqabıda uzun barmaqları teleekranı "bəzəyir", aparıcı isə sanki fəxr duyur, rejissor isə görmür. Baxıb dodaq büzən, üzünü çevirən isə tamaşaçılardır!

Valideynlər: insanlar isə gileylənirlər ki, gənc nəsil hara gedir, yaxud gənc nəslə hara aparırıq? Cavabı sadədir: ailədən başlanan sağlam, centlmen tərbiyəsi unudulmuşdur, xüsusilə, analardan səs - səmər çıxmır, savadlısı özünü cəmiyyətdə gözə dəyməyə, seçilməyə... çalışır, bər - bəzəyin aludəçisi olur, onu övladının başa tərbiyəsi maraqlandırır, məsuliyyəti bağcanın və məktəbin üzərinə atır. Vaxt yetişir, gözündən və özündən aralı böyüyən uşağı pis yolları seçir, qumara, narkomaniyaya, dələduzluğa və s. aludəçilik edir. Ana (eləcə də ata) ayılır (bərbəzəyi sevən yaşı ötmüşdür, zinətsevərlikdən düşmüşdür), qatar artıq ötmüşdür, son vaqon da həmçinin. Gümüşü rəngli relslərin səsi eşidilmir. Valideyn xoş, humanist, canyandıran əxlaqın qaydaları və normalarının aşılması kodeksi öz gücünü itirmişdir. Təəssüflüdür ki, özünü elitar ailə hesab edən valideynlər keçmişin əxlaq dəyərlərini xatırlamır, başa düşmək istəmir, burjuaziyanın, hətta ritsarların davranışını, həyat tərzini və təkəkkürünün inkişafı missiyasını yerinə yetirmək iddiasından uzaqlaşırırlar. Hətta insanın saf, təmiz doğulması və böyüməsində xeyirxahlığı əks etdirməklə, yeniyetmə və gəncin fiziki inkişafı qayğısına biganələşirlər. Centlmen tərbiyəsi mədəniyyətin təkamülünü özündə ehtiva etmək o deməkdir maddi təminatı oğurluqla, cibə girməklə, talaqla yox, ağayana, zəhmətlə qazanmaqla əldə etsin, ona yaraşmayan kreslodan dördəlli yapışmasın, öz xoşuna kabineti tərk eləsin. Valideyn əsas məqsədinə birini kimi, həyatı fəaliyyətində şərəf və ləyaqətini qorusun.

Hər bir insan - valideyn həyatda qarşısına məqsəd qoyur: peşəsinin sirlərinə vəqif olmaq, yüksək rifah halına çatmaq, yaradıcı axtarırlara qoşulmaq, ictimai nüfuz qazanmaq, şəxsi istedadının qayğısına qalmaq və sair əldə etmək. Bu məqsədlərin hər birinin arxasında əxlaqi sərvətlər durur. Sərvət meyli insanın davranışının im-

perativ vəhdətinə təminat verməlidir. Əxlaqi şüur üçün tipik olan ümumi sərvət istəyi insanpərvərliyə, xeyirxahlığa, Vətəni qorumağa və sairə yönəlməlidir ki, bu mənbə uşaqların davranış tərbiyəsindən qidalanmalıdır. İnsanların fərdi xüsusiyyətləri; istedadları, arzuları,

məklə bundan istifadəyə, nəhayət klassik humanitar təhsil almalı olur. Bu komplekslər o deməkdir yeniyetmə və gəncdə - kübarlıq idealını doğrultmaq üçün əsas amal, məqsəd həyat mövqeyində özünə qarşı pozitiv momentləri aşılayır, istiqamətləndirir, bununla

Centlmenlik ruhu - vərdişi yeniyetmə və gəncdə o deməkdir tərəf - müqabilinə hörmətlə yanaşsın, öz ləyaqətini nümayiş etdirdirsin, əyani dəqiqlik göstərsin, yüksək savada, utilitar biliyə sahib kəsilməklə bundan istifadəyə, nəhayət klassik humanitar təhsil almalı olur. Bu komplekslər o deməkdir yeniyetmə və gəncdə - kübarlıq idealını doğrultmaq üçün əsas amal, məqsəd həyat mövqeyində özünə qarşı pozitiv momentləri aşılayır, istiqamətləndirir, bununla "centlmen" adını doğruldur...

ümidləri - gənc nəslin centlmen ruhunda böyüməsinə əsas verməlidir, bu üstünlüklər ən yüksək əxlaqi sərvətlərin ümumiliyi ilə birləşməlidir. Valideyn övladının gözü qabağında xalqın milli sərvətinə xəyanət edirsə, korrupsioner psixologiyasını açıq - aşkar büruzə verirsə, oxuduğu məktəbə şəxsi, yaxud idarə məşinində gedirsə, o uşağın gələcək taleyinə ümidlə baxmaq sual altındadır.

Valideyn övladının qarşısında həyat fəaliyyətini düzgün stimullaşdırmağa borcludur: uşaq yaxşı, yaxud pis hadisələri görürsə yaddaşında saxlayır, böyüyəndə çalışır şərəf və ləyaqətini qorusun, ata - anasının əməllərini xatırlayır.

Centlmenlik ruhu - vərdişi yeniyetmə və gəncdə o deməkdir tərəf - müqabilinə hörmətlə yanaşsın, öz ləyaqətini nümayiş etdirdirsin, əyani dəqiqlik göstərsin, yüksək savada, utilitar biliyə sahib kəsilməklə bundan istifadəyə, nəhayət klassik humanitar təhsil almalı olur. Bu komplekslər o deməkdir yeniyetmə və gəncdə - kübarlıq idealını doğrultmaq üçün əsas amal, məqsəd həyat mövqeyində özünə qarşı pozitiv momentləri aşılayır, istiqamətləndirir, bununla "centlmen" adını doğruldur.

"centlmen" adını doğruldur.

Davranış vəziyyətlərində elə hallar meydana çıxır, şəxs - fərd yaxşılaşır, xeyirxahlığa nail olmaq əzmini nəzərə alır, yox əgər bu situasiyadan qaçırsa, donkixotluq deyilmi? Ədəbi obrazın arxasında o "seçmə" tipi durur - subyektin fəvqündə fəzilət dayanır. Çağdaş Don Kixotun biri pıçıldayır ki, mən hətta yol görməsəm də gedirəm, hara gəlib çıxacağımı bilmirəm.

Centlmen tərbiyəsində Don Kixotluğa ehtiyac qalmır, passivliyi aradan qaldırır, "hamletizm" deyilən davranışı rədd edir.

Bu gün xüsusi mülkiyyətin əmələ gətirdiyi müvafiq praktika ona gətirib çıxardığı "səbəblərə" haqq qazandırmaq mümkünsüzləşmişdir, amoralizm (əxlaqsızlıq) baş alıb gedir, xüsusilə, cavanlar küçənin bu başında evlənir, sonunda boşanırlar, "bic" doğulanlar küçəyə atılır. Sahibsiz bu uşaqla-

rın taleyini düşünəndə adamı dəhşət bürüyür, axı, bu doğulanlar da bizimdir, millətimizin balalarıdır! Mucərrəd humanizmə inanmaq olmaz, o, zamanət vermirlər belə doğulanlar hansı tərbiyə metodları ilə "düzələ" bilər. Bizdən əvvəlki cəmiyyətlərdə belə xoşagəlməz hadisələr baş vermişdir və İ. Kant, A. Şveytser, Mahatma Qandi və başqaları vaxtilə səslərini qaldırmışlar. Bu simalar dönmədən insanlarda vicdanı oyatmağa çalışmışlar. Qəddarlıqdan, amoralizmdən, vəhşiləşən, mənəviyyatdan uzaqlaşmağa çalışmışlar. Sovet "gizlinlərindən" biri də bu idi ki, bu tipli "atılmışlar" internat (xüsusi) məktəblərində tərbiyə alıb vəzifə tuturdular, onlar tabeliyində olan insanlara vəhşicəsinə yanaşırdılar. Belə "bəxşis" vaxtilə bizim də payımıza düşmüşdür! Sovet ideologiyası bizlər üçün arxa plana keçən doğuran vasitələrə əl atmamışdır?..

Centlmen tərbiyəsi Orta əsrlərdə (XVIII-XIX əsrləri nəzərdə tuturam) burjuaziyanın özünü təşviq dövründə, kapitalizmin azad inkişafı zamanında Qərbi Avropada və İngiltərədə yaranmış, inkişafa qədəm qoymuşdur, XXI əsrə cənab ömür sürmüşdür. Belə ki, İnsan idrakının, həyat tərzinin formalaşması missiyasına xidmət göstərmişdir. Lakin Dünyanın yenidən bölüşdürülməsi iddiası ortaya çıxanda mənəviyyat arxa plana keçdi, tərbiyə üsulları dəyişdi, insanlar, necə dəyərlər, qəddarlaşdı, amansızlaşdı və vəhşiləşdi. Sevgi hissi azaldı, doğulan uşaqlara bu ilahi paydan heç nə düşmədi, nəticəsi isə göz qabağındadır!..

Allahverdi Eminov

“Öncə sərhəddən başlamaq lazımdır...”

Zülfiyyə Bayramova: “Vəzifəsindən, mövqeyindən asılı olmayaraq, narkoticarəti himayə edən hər bir məmur cəzalandırılmalıdır”

“Gənclərimizi elmə, kitaba yönəltsek, onları narkomaniyadan uzaqlaşdırmağa bilərik”

Bildiyiniz kimi, dövlətimiz, Prezidentimiz tərəfindən ölkəmizdə narkomaniyaya və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə aparılıb. Əslində, bu mübarizə əvvəldən də var idi, sadəcə, indi daha da sərtləşdirilib. Mən belə düşünürəm ki, bu sərtləşdirilmə gənclərimizin xeyrinədir. Amma gəncləri narkomaniyadan uzaqlaşdırmaq üçün mütləq maarifləndirmə aparılmalı, sağlam həyatın təbliği olmalıdır”.

Bu haqda Stopnarkotik.az-a açıqlamasında tanınmış aparıcı, hüquqşünas Zülfiyyə Bayramova bildirib. Onun fikrincə, gənclərə narkomaniyadan əziyyət çəkən, bu yolda həyatını məhv etmiş insanların taleyini göstərərək, bu sahədə mühüm nəticə əldə etmək olar: “Bununla gənclərimizin öz həyatlarını daha yaxşı, daha sağlam tərzdə keçirməsinə dəstək ola bilərik. Məsələn, onları idmana, təhsilə, kitaba və yaxud elmə, ağıllı şeylərə yönəltsek, mənə elə gəlir ki, gənclərimizi narkomaniyadan uzaqlaşdırmaq mümkün olar”.

Zülfiyyə Bayramova deyir ki, narkotik alverçilərinə qarşı cəza tədbirləri də sərtləşdirilməlidir: “Məncə, cəzanı da sərt etmək lazımdır. Həm maarifləndirmə aparılmalı, həm də cəza sərtləşdirilməlidir. Bu, mənim subyektiv fikrimdir. Maarifləndirmə də güclü olmalıdır. Uşaqların, yeniyetmələrin böyük əksəriyyətinin dünyagörüşünü sağlam istiqamətə yönəltmək lazımdır. Məsələn, anormal, oğurluğu, “həbsxanaların daha yaxşı olduğunu” təbliğ edən mahnılar, şeirlər, qəzəllər yığışdırılmalıdır. Kriminal ünsürləri təbliğ edən, filankəs “lotudur” deyib

onu yüksəyə qaldıran insanlardan başlamaq lazımdır. Mənlik olsa, onları cinayət məsuliyyətinə cəlb etmək lazımdır. Onlar gənclərimizi yanlış istiqamətə yönəldiklərinə görə məsuliyyətə cəlb olunmalıdır. Yeniyetmə uşaqlar ağ və qara kimidir, onlara nə desən beyinlərinə həkk olacaq, yad-

Zülfiyyə Bayramova deyir ki, narkotik alverçilərinə qarşı cəza tədbirləri də sərtləşdirilməlidir: “Məncə, cəzanı da sərt etmək lazımdır. Həm maarifləndirmə aparılmalı, həm də cəza sərtləşdirilməlidir. Bu, mənim subyektiv fikrimdir. Maarifləndirmə də güclü olmalıdır. Uşaqların, yeniyetmələrin böyük əksəriyyətinin dünyagörüşünü sağlam istiqamətə yönəltmək lazımdır. Məsələn, anormal, oğurluğu, “həbsxanaların daha yaxşı olduğunu” təbliğ edən mahnılar, şeirlər, qəzəllər yığışdırılmalıdır...”

daşlarında qalacaq. Əgər biz ona oğurluğu, həbsxanaları təbliğ ediriksə, hansısa “lotunu” qaldırıb “dağın başına qoyur”, onları gözlərdə ucaldırırıqsa, gənclər də elə fikirləşirlər ki, yaqın həyat elə budur. Amma həyat bu deyil. Əslində, mən “lotu” deyilən şəxslərə ciddi baxmıram, onlar mənim üçün sadəcə oğrudurlar. Ona görə, bu cür təbliğat aparıcıların özlərini məsuliyyətə cəlb etmək lazımdır”.

Tanınmış aparıcı deyir ki, narkotik ticarətinə, narkomaniyaya qarşı mübarizə aparmaq hər bir vətəndaşın borcudur: “Ümumiyyətlə, narkotik, narkomaniya bir bəladır. Bu, birmənalıdır. Narkotikin, narkomaniyanın qarşısını almaq, ona qarşı mübarizə aparmaq bir vətəndaş kimi hamımızın borcudur. Bu, əsasən də hər bir valideynin borcudur. Nəyə görə? Heç kim sığortalanmayıb ki, bu, sabah onun balasının, övladının başına gəlməyəcək. Hətta narkotiki satanların

böyük əksəriyyətinin də həyatlarının narkotikdən məhv olduğunu şahidi olmuşuq, istər xarici ölkələrdə, istərsə də Azərbaycanın daxilində. Ona görə də birmənalı olaraq hər birimiz bu “ağ və qara düşmənlə” mübarizə aparmalıyıq”.

Zülfiyyə Bayramova bu fikirdədir ki, narkomaniyaya qarşı mübarizə aparmaq üçün ilk növbədə narkotacirləri zərərsizləşdirmək lazımdır: “Bunun qarşısını almaq üçün birinci narkotik satıcılarını zərərsizləşdirmək lazımdır. Təbii ki, bu, birinci növbədə sərhəddən başlayır. Narkotik ölkəmizə necə keçir, bunu müəyyən etməliyik. Bilirik ki, ölkə daxilində narkotik maddələrin istehsalı yoxdur. Onun xaricdən gəlməsinin qarşısını almaq üçün də öncə sərhəddən başlamaq lazımdır.

Mən narkotacirlərin məmurlar tərəfindən himayə olunduğunu onlara yaraşdıra bilmərəm. Yeni yaraşdıra bilmərəm ki, bu işdə məmurların əli var.

Amma hər kim edirsə, bir ana kimi deyim, Allah onun belasını versin. Bir hüquqşünas kimi isə onu dəyər bilərəm ki, kimliyindən, vəzifəsindən, mövqeyindən asılı olmayaraq, mütləq onlara qarşı böyük tədbir görülməlidir.

Lakin yenə də deyim ki, bunu sadəcə DİN-in, DSX-nın, DTX-nın, digər güc strukturlarının üzərinə də qoymaq lazımdır deyil. Narkotik satışına qarşı mübarizə bir ana, valideyn, oğul, qardaş, vətəndaş kimi hər birimizin borcumuzdur. Bu şeyi görmüşüksə mütləq aidiyyəti qurumlara zəng etməliyik. Onun üzərində durmalıyıq ki, bu adam həbs olunsun. Yoxsa saxlanıldı, sonra hərlənib o biri tərəfdən çıxdı, bu cür olmamalıdır. Bir vətəndaş kimi nəzarət etməliyik. “Mənim nə borcuma qalıb?” sözünü işlətməməliyik”.

Söhbətləşdi:
Fuad BİLƏSUVARLI

Roman kimi...

44 günlük haqq savaşımızda minlərlə Vətən qeyrətli oğulların qanı bahasına qazanan qələbə Azərbaycanın, eləcə də dünya hərbi tarixinə qızıl hərflərlə həkk olundu. Bu şərəfi bizə yaşadanların sırasında şəhid mayor Kamran Fərəcov da var, hansı ki, o, son damla qanına qədər həmişə öndə gedib. Astara Pedaqoji Kollecinə ona həsr olunmuş “Roman kimi” hekayəsinin təqdimatı keçirildi.

Əvvəlcə Vətən şəhidlərinin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla anıldı.

Dövlət Himninin sədaları altında başlanan tədbiri açan kollecin direktoru, şəhid atası Kamran Kazımov dedi: -Azadlığı, müstəqilliyi, babalardan miras qalan torpağı uğrunda oğlunu, qızını şəhid verən xalq xoşbəxt xalqdır. Bu mənada Azərbaycan xalqının qürur hissi keçirməyə, başını uca tutmağa tam mənəvi haqqı var. Millimənəvi birliyimiz, Vətən oğullarının doğma el-obaya sdaqəti, mərdliyi və mətinliyi 44 günlük haqq savaşımızda özünü daha bariz şəkildə göstərdi. Bu ölümsüzlüyə qovuşan qəhrəmanlar öz xalqının əsrlərin sınağından çıxışı milli xüsusiyyətlərinin mahir daşıyıcıları olmaqla, onların igidlik nümunələrində xalqın, millətin köklü duyğuları yaşayır. Milli mentalitetimiz, milli ləyaqətimiz mehiz millətin qiymətli potensialı olan belə oğulların çiynlərində yüksəlir.

Çıxışlarda şəhid mayor Kamran Fərəcovun tələbəlik yoldaşları, iş yoldaşları ehtiyatda olan polkovnik Rəşad Kazımov, polkovnik-leytenant Asif Kərimov, ehtiyatda olan zabit, mayor Cəmaləddin Məmmədov, döyüş yoldaşları Rauf Salayev, Ağasəlim Camalov şəhidlə bağlı danışdıqları xatirələr tədbir iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla dinləndi.

Astara Rayon İcra Hakimiyyətinin İctimai, siyasi-humanitar şöbə üzrə müavini Fəridəz Sadıxova, sinif yoldaşı Ruslan Əliyev, müəllimi Aybəniz Həsənova, Astara rayon YAP təşkilatının sədri, şəhid ailələrinin dostu Həbib Cəfərov mayor Kamran Fərəcovun Vətən müharibəsində göstərdiyi igidlik və qəhrəmanlıqdan, onun vətən sevgisindən söz açdılar.

“Roman kimi” filminin nümayişindən sonra Astara Pedaqoji Kollecin Maliyyə-informasiya şöbəsinin müdiri, şəhidin ömür-gün yoldaşı Nuranə Fərəcova çıxışında tədbirdə iştirak edən hər kəsə, şəhidin döyüş yoldaşlarına təşəkkür söylədi və nə qədər ağırlı-acılı olsa da Kamranın qürurla, ıftixarla yad olunduğunu bildirdi.

Şəhid mayor Kamran Fərəcov 1978-ci ildə Astaranın Səncərədi kəndində dünyaya göz açıb. Vətən müharibəsində Cəbrayılın, Qubadlının azadlığı uğrunda döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərərək, Oktyabrın 21-də Qubadlıda şəhadətə qovuşub, Astarada torpağa tapşırılıb. Ölümündən sonra 3-cü dərəcəli “Rəşadət” ordeninə, “Vətən uğrunda”, “İgidliyə görə”, Cəbrayılın, Qubadlının azadlığı uğrunda medallara layiq görüldü.

Ailəli idi, iki qızı yadigar qalıb.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü